IVLII PAPAE II.

Monitorium, & declaratio Excommunicationis, Interdicti, & aliarum censurarum Ecclesiasticarum contra Venetos detinentes aliquas ciuitates & loca S.R.E. ab eis per fraudem occupata.

ROMAE
Ex Typographia Vaticana.
Anno MDCVI.

IVLIVS EPISCOPVS

SERVVS SERVORVM DEI

Ad futuram rei memoriam.

ASTORALIS officij diuina gratia nobis licet immeritis iniuncti consideratione, monente nos beato Iulio primo prædecessore nostro, cuius nomen electi ad apicem Apostolatus assumpsimus, non est nobis dissimulandum, non tacendi libertas quibus maior cunctis Christianæ religionis zelus incumbit. Debemus enim summam curam habere de his qui pereunt; quatenus nostra redargutione aut corrigantur à peccatis, aut si incorrigibiles apparuerint, ab Ecclesia separentur. Pius est Deus & misericors, qui vindictam temperat ab eo qui illam præuenit, & sicut in Genesi legitur, quos videt prorsus impœnitentes, ante seuera vltione castigat quàm prius fuerit comminatus: assidueq. peccanti, & in peccatis perseueranti non miseretur. Cum itaque retroactis temporibus dominij Venetorum potentia priuilegijs, indultis atque fauoribus, pecunijs etiam Romanæ Sedis sæpenumero adiuta, adeo in immensum excreuerit, vt quibuscumque Regibus, Principibus, Ducibus, Potentatibus & dominijs totius Europæ, & præcipue matri suæ Ecclesiæ Romanæ, à qua beneficia multa suscepit, formidolosa & perniciosa fuerit & sit in præsens; quandoquidem leonina pelle assumpta, non solum leonis more, sed & luporum omnium, quibus proxime accedit, coria expilat, nec vmquam retro aspicit, sed eiusdem leonis feritate vicinos & obuios quosque pessundat & discerpit. fuerintq. sæpè à prædecessoribus nostris & nobis Duces eiusdem ciuitatis Venetiarum, Rogati, Consiliarij, & alij eiusdem Reipub. Venetæ Præsidentes moniti vt à violentia alijs inferenda se abstinerēt, & à rebus alienis occupandis, & præcipue sanctæ Romanæ Ecclesiæ cessarent: illi nihilominus duritiam Pharaonis imitati, huiusmodi paterna ac salubria monita surda aure & excæcata mente numquam admittere voluerunt, nisi quantum eorum cupiditas & dominandi libido effrenata, aut nonnumquam necessitas eis suadebat. Sic factum ab eis nouimus (vt de aliorum Regum & Principum iniurijs, oppressionibus ac damnis taceamus) cum Ferrariam sanctæ Romanæ Ecclesiæ ciuitatem, temporibus fel. record. Clementis Quinti prædecessoris nostri occuparunt, donec per omnes censuras, interdicta & diffidationes illam sanctæ Romanæ Ecclesiæ dimittere coacti fuerunt. Et quoniam eorum cor non plene pœnitens fuerat, eamdem ciuitatem Ferrariensem sedente in hac sancta Sede fel. record. Sixto Papa Quarto etiam prædecessore & patruo nostro maximis conatibus occupare contenderunt, & pro-

culdubio

indubio occupassent, nisi præfati Pontificis & aliorum Italiæ Regum & Dominiorum auctoritas ac potentia illis obstitisset. Sic factum ab eis cum iam multis annis Rauennam inclytam ciuitatem Romanæ Sedis per dolum & fraudem, necnon Ceruiam ciuitatem prohibito modo, & illicito colore, illarumq. oppida & pertinentias vsurparunt: & nequid deesset ad cumulum male meritorum suorum, mortuo Alexandro Sexto etiam prædecessore nostro, Ariminum, Fauentiam, & Sarsinā vrbes S. R. E. illarumq. artes, oppida, & omnem districtum, multaq. Cæsenaten. Forliuien. & Imolen. districtuum oppida temeritate propria inuaserunt atque occuparunt. Et quamuis nobis huiusmodi occupationem ægre ferentibus, & grauiter conquerentibus nostri Pontificatus initio aliqua ex dictis oppidis postmodum restituerint, hoc ipso euidenter satis confessi iniuste se omnia detinere, cum maxime nulla retinendi vrbes aliaq. loca ratio subesset aut excogitari posset: ipsi tamen duro corde prædictas ciuitates & reliqua perperam & impudenter retinere, minimeq. relaxare voluerunt, immo à tempore occupationis & citra detinuerunt & detinent de præsenti. Quos licet per processum qui singulis annis in die Cœnæ Domini ex more Romanorum Pontificum legi consuruit, tamquam occupatores & detentores prædictarum Ciuitatum & locorum Romanæ Ecclesiæ excommunicatos & anathematizatos declarare, & ab omnibus euitandos decernere hactenus potuissemus: tamen cùm paterna pietate Ducem & reliquos prædictos, cum in minoribus ageremus, & nunc ad apicem Apostolatus euecti, in visceribus charitatis semper complexi fuerimus, curauimus omni studio & diligentia vt ad cor redeuntes, nobis & matri suæ S. R. E. obedientes se præstarent, animarum suarum saluti occupata restituendo consulerent, & huius sanctæ Sedis quæ illis semper vsui fuit & honori, auctoritatem cum debita reuerentia agnoscerent. Proinde per venerabilem fratrem Angelum Episcopum Tiburtinum, nostrum & Apostolicæ Sedis Nuntium apud eos agentem, in zelo charitatis prædictos Ducem & Consiliarios moneri & requiri fecimus, vt occupata per illos quæ ad Romanam Ecclesiam spectabant, videlicet Ariminum, Fauentiam & Sarsinam cum districtibus suis, Castellis & oppidis illis adiacentibus, ac alia oppida, arces & terras Forliuien. Cæsenaten. & Imolen. territorij nobis & Romanæ Ecclesiæ restituerent, nihilq. noui operis aut muniendi aut reparandi prætextu, aut alio quouis colore in eis fabricarent, protestati fuimus: pro qua etiam restitutione facienda charissimus in Christo filius noster Maximilianus tunc Romanorum Rex tamquam sanctæ Romanæ Ecclesiæ aduocatus per proprios & speciales Oratores suos eosdem Venetos magna cum instantia tunc requisiuit, & interpellauit. Qui cum ad occupandum faciles, ad relaxandum vero admodum difficiles existant, monitionibus nostris, & Regis prædicti requisitionibus satisfacere neglexerunt, dictas Ciuitates & loca nouis propugnaculis & armorum apparatibus muniendo. Et insuper cùm biennio iam elapso, Deo fauente, cum maximis laboribus & expensis ciuitatem nostrā Bononiensem à tyrannide Bentiuolorum liberauissemus, & contra eosdem Bentiuolos eorumq. com

plices & rebelles nostros, quoniam mala malis accumulando apertius in rebellionem aduersus nos & Romanam Ecclesiam in dies varijs machinationibus se armabant, Excommunicationis sententiam contra singulos ex eis, receptatoresq. corū, & interdicti contra Vniuersitates & loca ad quæ eos declinare contingeret, per litteras nostras protulissemus: nihilominus Antonius Galeatius, Annibal & Hermes Bentiuoli, eorumq. seruitores & complices in Terris ab ipsis Venetis detentis, videlicet Paduan. Cremonen. & ad excitandam magis populi Bononiensis rebellionem in Faventia ciuitate Bononiæ propinqua, & Venetijs etiam recepti fuerunt, & pro libito eorum ad dicta loca admittuntur in maximum nostrum & Romanæ Ecclesiæ & Apostolicarum censurarum contemptum, ex quo dictorum rebellium nostrorū receptatores, & loca omnia prædicta Excommunicationis in singulos, & Interdicti in Vniuersitates & loca censuras iuxta formam litterarum nostrarum prædictarum inciderunt, & pro talibus haberi & publicari debuissent, nobis patienter hoc ferentibus, ipsorum Venetorum inobedientia in nullo remittitur, sed in dies magis augetur, ita vt Ecclesiasticæ vltionis seueritatem exposcere manifeste videantur. Magna sunt hæc, & in oculis omniū notoria, & mucrone seueritatis Apostolicæ resecanda. Verùm longe maius est, quòd Dux, Rogati, Consiliarij, Senatus, populusq. Venetus omni ex parte religionem Christianam factis ita abnegare audent, vt Sedis Apostolicæ obedientia in illis nulla penitus vigeat: Ecclesiarum Cathedralium, Monasteriorum, Dignitatum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum prouisiones à Sede prædicta factas impudenter impediant, nec possessionem illorum nisi ex arbitrio suo cuiquam dari permittāt: Confugientes pro iustitia consequenda ad hanc Sedem Apostolicam, quæ refugium est oppressorum, quasi reos maximi criminis puniant: neque in dicta Ciuitate aut Terris illis subiectis, Clericis præcipue & personis Ecclesiasticis iustitiam nisi pro libito voluntatis eorum ministrari patiantur: nulla rescripta aut litteras Apostolicas nisi ipsis annuentibus executioni mandari permittant: Clerum & Ecclesiasticas personas, & pia loca grauissimis impositionibus, decimis atque oneribus vsque ad sanguinem excorient: Prælatos, Clericos, & Religiosos nulla ordinis, dignitatis aut religionis habita ratione in exilium, & nonnumquam in carcerem mittant: & ita abrupto cuiusque sacræ legis vel Canonis vinculo præcipites feruntur, quòd nullam legem impositam sibi fuisse, aut imponi posse, elata ceruice præsumere videantur. Hæc autem omnia ita in oculis omnium patent, vt assiduis querelis Regum, Principum, Cleri & populi, & præsertim subditorum suorum, plurimum quotidie excitemur vt ipsorum Venetorum ambitum, Apostolicæ maiestatis & nostrum contemptum, quibus se extollunt, effrenatam peccandi, & quod libitum fuerit licitum faciendi licentiam Canonica vltione comprimere vlterius non tardaremus, ne quod ex solita benignitate nostra & huius sanctę Sedis, censura Ecclesiastica illos persequi omisimus, expectantes vt resipiscerent, & ad cor redirent, negligentiæ nostræ aut pusillanimitati adscriberetur: Non enim Deum agnoscit vt subditus, sed subsannat vt superbus,

qui

qui in peccatis in dies magis insordescit: iterataq. vulnera, & ad ima vsque penetrantia tardius & difficilius sanantur: Dedimus omnem operam & per bo. mem. Antoniottũ Episcopũ Prænestinum, & venerabilẽ fratrem nostrum Bernardinũ Episcopum Sabinen. & dilectum filiũ Georgium tt. S. Sixti Presbyterum Rothomagen. ipsius S. R. E. Cardinales, nostros & Apostolicæ Sedis Legatos, & per intercessionem aliorum Regum Christianæ Religionis exaltationem desiderantium, & quibus potuimus medijs, vt charissimi in Christo filij nostri & Reges serenissimi, Maximilianus Rex Romanorum Imperator electus, & Ludouicus Rex Franciæ Christianissimus inuicem concordarent, & pacem inirent, Deiq. gratia voti nostri compotes fuimus: concordarunt, & nonnullos alios etiam Principes ad pacem reduxerunt: gratumq. nobis fuisset quòd cum satisfactione prædictorum Regum & Principum Veneti ipsi vt participes pacis recepti fuissent. Sic enim iam omnes Principes Christianos, quod tota mente concupiscimus, ad sumenda arma contra perfidos hostes Fidei Catholicæ, & occurrendis periculis Christianę religionis inducere posse confidebamus, sicut nonnulli ex eis nobis persuaserunt, & se obtulerunt. Verum Reges præfati, ac charissimus in Christo filius noster Aragoniæ Rex Catholicus nobis significarunt securius sibi videri, immo necessarium, quòd ante omnia à Venetis sibi restituantur ea quæ de dominijs ad eos spectantibus per illos occupantur: tum vt debito iustitiæ in restitutione rerum suarum per dictos Venetos eis satis fiat: tum ne ipsis Regibus ad debellandum infideles intentis, ab ipsis Venetis dominia eorum vexentur, & cogantur pedem retrahere: nec vlla ratione aliter ad hanc sanctam expeditionem adduci possunt, quinimmo nos quoque hortati sunt, vt ad recuperationẽ Terrarũ nostrarum prædictarum intenderemus, seq. in ea re totis viribus coadiutores nobis affuturos obtulerunt. Nos videntes hoc pacto, & reintegratione ablatorum, & iustitiæ singulorum, & auctoritati nostræ ac huius sanctæ Sedis facilius prospici, & citius hanc sanctam expeditionem posse confici, etiam adducti fuimus vt insurgere contra prædictos Venetos vlterius non differamus. His igitur Romanæ Ecclesiæ tam in spiritualibus quàm in temporalibus oppressionibus, libertatis Ecclesiasticæ, & Cleri ac gregis nobis commissi dilacerationibus, & lupina quadam rabie deuorationibus perspectis, & per prædecessores nostros ac nos ipsos nimiũ toleratis, præmissisq. rationibus compulsi agnoscentes nos diuino munere, licet immeritos, Dei omnipotentis vicem in terris gerere, de cuius ore, vt in Apocalypsi scribitur, gladius ex vtraque parte acutus egreditur, sententia scilicet quæ punit bonos vt timore pœnæ emendentur, & ab illicitis abstineant, ex altera vero parte malos perscindit, vt eum bonos ad cor reduxerit, relinquãtur mali in conculcatione, & à bonis penitus tollantur, neve exemplo Venetorum, si diutius illos ita dimiserimus, & contumaciã protemiamq. ipsorum dissimulauerimus, ceteri etiam contemnendi & peccandi occasionem & licentiam capiant: de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio & assensu contra præfatos Venetos ad seueritatem vltionis Ecclesiasticæ, necnon ad arma tam spiritualia quàm tem-

temporaliā deueniendum duximus, vt vel per pœnitentiam, matrem suam hanc sanctam Sedem Apostolicam, occupata eidem restituendo, & in præmissis excessibus se corrigendo agnoscant: vel Apostolicæ auctoritatis exemplo & seueritate exortes se intelligant diuini mysterij, & satanæ tradendos esse, ac fortè cum Dathan & Abiron sortiantur, quorum consortes multipliciter peccando se fecerunt. Nemo est qui ignoret ex prædictis criminibus & excessibus per præfatos Venetos perpetratis constare notorie, prout & nos notorium esse decernimus & declaramus, Ducem, Rogatos, generale Consilium, Senatumq. Venetum, eorumq. Officiales & ciues, ac alios quoscumque, quorum auctoritate, opera, iussu, consilio vel fauore prædictæ Ciuitates nostræ hactenus occupatæ fuerunt, & occupantur, præmissaq. facinora contra hanc sanctam Sedem, Clerum & Ecclesiasticam libertatem commissa fuerunt, excommunicatos & anathematizatos fuisse & esse, prout ex prædictis processibus qui per singulos annos publice promulgantur in die Cœnæ Domini ex more prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum omnibus innotescit, & propterea aliud nobis nihil agendum restaret, nisi vt eosdem tamquam ethnicos & publicanos à grege fidelium eijceremus, & tamquam scabiosas oues à caulis nostris repelleremus, ne totam domum, massam & corpus ardere, putrescere, & interire eorum contagione contingat: tamen cum illius licet non nostris meritis vices geramus, cuius misericordiæ mensuram erga pœnitentes & ad cor redeuntes, metiri non possumus, gaudetq. super vno peccatore pœnitentiam agente: non duximus omittendum, quin denuo paterna charitate cum censurarum, vt res ipsa postulat, appositione illos per præsentes Apostolica auctoritate hortemur, requiramus, & moneamus ad auctoritatis huius sanctæ Sedis, & libertatis Ecclesiasticæ recognitionem, necnon ad rerum & dominiorum ad nos & Romanam Ecclesiam spectantium per eos occupatorum integram restitutionem. Præfatos itaque Leonardum Lauredanum Ducē, & Rogatorum ac generalis Consilij nuncupatorū Consiliarios, ac Commune Venetiarum, omnesq. & singulos patritios & ciues dicti Communis Venetiarum, Prouisores, Potestates, Commissarios, & Officiales eorumdem tam in dicta ciuitate Venetiarum, quàm in præfatis nostris Ciuitatibus ab illis occupatis, quorum nomina, cognomina, qualitates & dignitates hic pro expressis habemus, eorumq. complices, adhærentes, & fautores cuiuscumque status, gradus, & præeminentiæ existant, & quacumque dignitate etiam Regali, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, vel aliàs quauis Ecclesiastica vel mundana dignitate præfulgeant, auctoritate nobis à Deo omnipotente concessa, & de nostræ plenitudine potestatis per præsentes in Domino requirimus & monemus, & cuilibet eorum tenore præsentium per hæc scripta mandamus, quatenus infra vigintiquatuor dies post affixionem præsentium in valuis basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe immediate sequentes, quorum octo pro primo, octo pro secundo, octo pro vltimo & peremptorio termino Canonica monitione præmissa, eis & cuilibet eorum assignamus, Dux, Rogati, Consiliarij, Prouisores, & Com-

mune

mune præfatum Venetiarum, singularesq. dicti Communis personæ à præmissis excessibus publice damnatis, vt præfertur, in dicto processu qui legitur in Cœna Domini, omnino abstineant, & nos sanctamq. hanc Sedem Apostolicam plene & omni ex parte in concessa sibi auctoritate & libertate cum debita obedientia recognoscant & reintegrent: necnon etiam infra dictos vigintiquatuor dies assignatos eisdem pro peremptorijs terminis vt supra, præfati Dux, Rogati, Consiliarij, Prouisores, Commune Venetiarum, & dictorum Consiliariorum, Rogatorum, atque Communis singulares personæ, Rauennaten. Ceruien. Ariminen. Fauentin. & Sarsinaten. Ciuitates cum Oppidis, Castris, Terris & districtu tarum, ac Cæsenaten. Forliuien. & Imolen. Territorij Castra, Oppida, Terras & loca, quæ occupant, integre & libere nobis & Romanæ Ecclesiæ, cuius iuris esse noscuntur, relaxent, & cum fructibus etiam quos percipere potuerunt, plene restituant: Prouisores, Potestates, Castellani, & alij quicumque officiales ac stipendiarij nomine præfati Veneti Dominij, eorumq. adhærentes, fautores & complices, exinde recedant, nec aliquod impedimentum quouis modo prædictis Ciuitatibus, Oppidis, Castris, & locis eorum, ciuibus & habitatoribus præstent, quo minus libere ad obedientiam matris suæ Romanæ Ecclesiæ reuertantur. Consultores quoque eorumdem, auxiliatores, adhærentes, complices & sequaces à præstatione consilij, auxilij & fauoris huiusmodi contra prædicta omnino cessent. Et si Dux, Consiliarij, Commune, singularesq. personæ supradictæ, Prouisores, fautores, complices, sequaces & adhærentes prædicti, exhortationi, requisitioni, monitioni & mandato nostris huiusmodi infra dictos vigintiquatuor dies non paruerint cum effectu, in eosdem Leonardum Ducem, Rogatorum & generalis Consilij Consiliarios, & alias singulares personas Communis prædicti Venetiarum, necnon Prouisores, fautores, consultores, adhærentes, complices & sequaces, & quemlibet eorum ac si nominatim singuli præsentibus essent expressi, qui sic non paruerint, aut vt non pareatur, seu pareri differatur, consuluerint, suaserint, fecerint, dixerint, vel procurauerint, seu aliàs qualitercumque in hoc culpabiles fuerint, directe vel indirecte, tacite vel expresse, ex nunc prout ex tunc de eorumdem fratrum consilio maioris excommunicationis sententiam promulgamus, & eos illam incurrere volumus eo ipso, à qua præterquam in mortis articulo constituti ab alio quàm à Romano Pontifice etiam prætextu cuiuslibet facultatis cuicumque pro tempore desuper concessę nequeant absolutionis beneficium obtinere: ita vt si quem eorum tamquam in tali articulo constitutum absolui contingat, qui postmodum cum conualuerit, in eamdem excommunicationis sententiam reincidat eo ipso, nisi post conualescentiam monitioni & mandato nostris prædictis paruerit cum effectu, & nihilominus etiam Ecclesiastica careat sepultura, donec vt præfertur, huiusmodi mandatis nostris paritum fuerit. Et si moniti excommunicatiq. prædicti dictam excommunicationis sententiam per alios tres, dictos vigintiquatuor dies immediate sequentes, animo (quod absit) sustinuerint indurato, sententiam ipsam aggrauamus, & ex nunc prout ex tunc Venetia-

tia-

tiarum, Paduan. Veronen. Vicentin. Cremonen. Brixien. Teruisin. Pergamen. Trigestin. Tranen. Brundusin. Hydruntin. Monopolitan. & reliqua à Venetis prædictis etiam de facto tenta & possessa, Ciuitates, Terras, Castra & loca quæcumque citra & vltra mare, ac in maritimis insulis existentia, & quæ in illis sunt, Ecclesias, Monasteria, ac religiosa & pia loca quæcumque, de eorumdem fratrum consilio prædicta auctoritate Ecclesiastico subijcimus interdicto, ita vt illo durante in illis etiam prætextu cuiusuis etiam Apostolici indulti personis, ordinibus, vel locis concessis, præterquam in casibus à iure permissis, & etiam in illis aliàs quàm clausis ianuis, ac excommunicatis & interdictis exclusis nequeant Missæ ac alia diuina officia celebrari. Si vero moniti, excommunicati, & interdicti prædicti per alios tres dies, dictos vltimos tres dies immediate sequentes ad cor reuerti, occupataq. restituere, & nostris monitioni & mandato prædictis obtemperare distulerint, & in sua voluerint cordis duritia & peruersa obstinatione remanere, eos & quemlibet eorum reaggrauationis, anathematizationis, & maledictionis ac damnationis mucrone percutimus, & omnium Ecclesiasticarum censurarum laqueis ligatos & irretitos esse decernimus ipso facto. Et eosdem Leonardũ Ducem, Consiliarios Rogatorum & generalis Consilij, & alias singulares personas Communis Venetiarum, Prouisores, fautores, adhærentes, complices & sequaces, reliquosve monitos prædictos, excommunicatos, aggrauatos, interdictos, reaggrauatos, anathematizatos & maledictos, vt præfertur, in eorũ proteruia perseuerantes, reos criminis læsæ maiestatis, & ab omnibus Romanæ Ecclesiæ deuotis cum eorum bonis perpetuo diffidatos dicta auctoritate & potestatis plenitudine decernimus. Et generaliter Ciuitates, Oppida, Terras & loca quæcumque etiam ab eisdem Venetis non possessa, ad quæ aliquem eorumdem excommunicatorũ declinare contigerit, quamdiu ibidem permanserit, & triduo post recessum eiusdem simili interdicto subijcimus: ac Leonardum Ducatu Venetiarum, & ipsum, necnon Rogatos, Consiliarios, Prouisores, & alios monitos, dignitatibus & honoribus in quibus constituti existunt, & tam ipsos in specie, quàm præfatum Commune Venetiarum, priuilegijs, concessionibus, gratijs & indultis, necnon bonis omnibus quæ in feudum, vel emphiteosim, seu aliàs à Romana vel alijs Ecclesijs, monasterijs & locis Ecclesiasticis obtinent, ita vt illi ad quos pertinent, de illis vtpote ad eos libere reuersis, possint pro sua voluntate disponere: necnon Commune præfatum iure si quid eis competit in Paduan. Veronen. Vicentin. Cremonen. Brixien. Teruisin. Pergamen. Trigestin. Tranen. Brundusin. Hydruntin. Monopolitan. & alijs Ciuitatibus, Terris tam maritimis, & Insulis, quàm terrestribus, & locis eorum ditioni obtemperantibus, ac alijs eorum bonis dicta auctoritate priuamus, ita vt nil ex illis transmittatur ad posteros, & ipsos sic priuatos respectiue ad illa & alia quæcumque, dignitates, administrationes & officia sæcularia in posterum obtinenda inhabilitamus: Eorumdemq. monitorum subditos, vassallos & feudatarios, & præsertim Paduan. Veronen. Vicentin. Cremonen. Brixien. Taruisin. Per-

gamen.

gamen. Trigestin. Tranen. Brundusin. Hydruntin. Monopolitan. aliarumq. Ciuitatum, Terrarum & locorum etiam de facto per eos obtentorum huiusmodi ciues, incolas & habitatores, & fortalitiorum & arcium in eis degentes Castellanos & Custodes, à quorumuis fidelitatis iuramentorum per eos dictis monitis non parentibus præstitorum obseruatione, iure vassallatico & subiectione absoluimus & penitus liberamus. Et vt alij eorum exemplo perterriti similia non attentent, volumus & de simili consilio dicta auctoritate & potestatis plenitudine decernimus, quòd Leonardus Dux & alij sic moniti, excommunicati, interdicti, iteratis vicibus aggrauati, anathematizati, maledicti, & priuati, si in suo pessimo proposito non parendi huiusmodi monitionibus & mandatis nostris perseuerauerint, ex tunc infames existant, & ad testimonium non admittantur, testamenta & codicillos condere, & ad alicuius successionem ex testamento vel intestato peruenire non possint: & si iurisdictionem habeant, causæ ad eorum examen non deducantur, nec valeant eorum sententiæ vel processus: nullus pro eis, nec ipsi pro alijs in quacumque causa procurare possint: & si qui eorum Notarij existant, Instrumenta per eos confecta non valeant, sed cum auctore damnato damnentur. eorum debitores ab his quæ eis debent liberati existant: nulli eis, sed ipsi alijs super quocumque negotio de iure respondere teneantur: Filij quoque & nepotes, alijq. descendentes eorumidem vsque ad quartam generationem, Ecclesijs, Monasterijs, Canonicatibus, dignitatibus, & alijs beneficijs & officijs Ecclesiasticis quæ eos tunc obtinere contigerit, sine spe restitutionis eo ipso sint priuati, & ipsis ac alijs natis tunc, & illis qui postmodum nascerentur, vsque ad generationem prædictam ad illa quibus sic priuati forent, ac alias ad Ecclesias, Monasteria, dignitates, administrationes & officia, aliaq. beneficia Ecclesiastica, & ad quoscumque ordines & honores Ecclesiasticos vel mundanos sit penitus præclusus aditus & ascensus. Et cum salubre existat, ac publicæ vtilitati non parum expedire noscatur, eos sic tunc tot censuris & pœnis ligatos à Christifidelium cœtu tamquam membra putrida, ne eorum veritijs alios ad eorum perniciem deducant, segregare, vniuersas & singulas Paduan. Veronen. Vicentin. Cremonen. Brixien. Teruisin. Pergamen. Trigestin. Tranen. Brundusin. Hydruntin. Monopolitan. & aliarum Ciuitatum, Terrarum & locorum, ditioni eorumdem Venetorum, vt præfertur, etiam de facto obtemperantes Communitates, Vniuersitates, & quas in eis tempore quo præfati Veneti priuationis iuris eorum in illis pœnam prædictam incurrent, habitare contigerit singulas personas, & generaliter quoscumque vasallos eorumdem sic monitorum, dicta auctoritate de simili consilio requirimus & monemus, vt infra sex dies à tempore dictæ priuationis, quorum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro vltimo & peremptorio termino eis & cuilibet eorũ canonica monitione præmissa assignamus, ab eorumdẽ Venetorum, & existentiũ tunc in Ciuitatibus, Terris & locis prædictis pro eisdem Potestatum, Prouisorum, & quorumlibet aliorum officialium obedientia penitus & omnino quantum in eis est se subtrahant, & illos in eorum superiores nullate-

mus recognoscant, nec illorum mandatis obtemperent quoquomodo. Et si qui eorumdem subditorum & vassallorum in his fuerint negligentes vel remissi, seu aliàs quomodolibet culpabiles, in eos & quemlibet eorũ omnes & singulas prolatas per præsentes in eosdẽ Ducem Venetiarũ, ac alios monitos præfatos, excommunicationis, aggrauationis, reaggrauationis, interdicti, anathematis, maledictionis, diffidationis, priuationis, & inhabilitationis sententias, censuras & pœnas pari modo ex nũc prout ex tunc proferimus & promulgamus in his scriptis. Monemus præterea & requirimus auctoritate & potestate prędicta omnes & singulos forenses Italicæ, Gallicæ, Theutonicæ, Hispanicæ, Anglicæ, Scoticæ, Dalmaticæ, & cuiuslibet alterius nationis quos tunc Venetijs aut in Ciuitatibus, Terris & locis in quibus Veneti prædicti de iure vel de facto superioritatem obtinent, mercaturæ, vel quauis alia causa esse contigerit, & mandamus eisdem, vt postquam Veneti prædicti Interdicti sententiam incurrerint memoratam, quàm primum poterunt ex Venetiarum & alijs locis, in quibus Veneti superioritatem obtinent, vt præfertur, ipsiq. tunc degerint, cum eorum mercibus & rebus omnibus recedant, & ad illa redire, aut in eis conuersari durante interdicto prædicto nullatenus præsumant: alioquin illos ex eis qui monitioni & mandato huiusmodi nostris obtemperare distulerint, similes prorsus excommunicationis, aggrauationis, reaggrauationis, interdicti, diffidationis, priuationis, & inhabilitationis, ac bonorum confiscationis sententias incurrere volumus eo ipso, à quibus pari modo ab alio quàm à Romano Pontifice nisi in mortis articulo nullus valeat absolutionis beneficium promereri. Rursus tam ipsis qui sic habitant, & in alijs Ciuitatibus, Terris & locis prædictis, quàm vniuersis & singulis alijs Christifidelibus districtiùs iniungimus, vt excommunicatos, anathematizatos, maledictos, priuatos & inhabilitatos prædictos euitent, & faciant quantum in eis est euitari: nec cum eisdem Venetis & subditis eorum, seu ipsorum aliquo, emendo, vendendo, permutando seu mercando, vel aliàs quomodolibet contrahendo, commercium habere, aut eum eisdem per terram vel per mare conuersari, & in eorum nauibus, triremibus, & alijs nauigijs eorum, seu in quibus aliquis eorum, vel eorum mercantiæ, res & bona veherentur, aut eorum res, merces & bona vehi permittere, granũ, vinum, & alia victualia, arma, pannos, merces, & res alias ad eos deferre, vel delata per eos receptare, seu ad illa vehendum nauigia & operã eorum præstare quoquo modo præsumant, sub similibus censuris & pœnis, & etiã nullitatis contractuum, quos inirent, ac perditionis mercium, victualium & bonorum delatorum, quæ capientium illa fiant, & applicentur eisdem, similiter eo ipso incurrendis. In pœnam insuper Venetorum, aliorumq. monitorum non parentium prædictorum, Venetiarum, ac omnium & singularum Cathedralium etiam Patriarchalium, Metropolitanarũ, & aliarum inferiorum Ecclesiarum & Monasteriorum, Prioratuum, domorum & locorum religiosorum & piorum quorumlibet Abbatibus, Prioribus, Canonicis, Monachis etiam Congregationis sanctæ Iustinæ Paduan. Lateranen. & sancti Saluatoris, necnon sancti Georgij in Alega nuncupatarũ,

ac vni-

ac vniuersis & singulis Ordinibus Fratrum Prædicatorum, Minorum, Eremitarum sancti Augustini, Carmelitarum, & Seruorum sanctæ Mariæ tam Conuentualiũ, quàm de Obseruantia nuncupatorum, aliorumq. quorumcumque Ordinum & Religionum Prioribus, Ministris, Custodibus, Guardianis, & alijs Clericis secularibus & regularibus quibuscumque nominibus censeantur, in Venetiarum, Paduan. Veronen. Vicentin. Cremonen. Brixien. Teruisin. Pergamen. & alijs Ciuitatibus, Terris & locis prædictis, in quibus superioritatem quamlibet exercent morantibus, districte præcipiendo mandamus, vt infra sex dies post dictos primos viginti quatuor dies immediate sequentes exeant de Ciuitatibus, Terris & locis prædictis in quibus degunt, ad loca ipsa minime reuersuri, donec dicti Veneti nostris monitionibus & mandatis obtemperauerint, & meruerint Interdicti præfati relaxationem obtinere. Et si quis de prædictis contrafecerit, si Episcopi & superiores interdicti, ingressus Ecclesiæ, si vero inferiores ab eisdem fuerint, excommunicationis sententiam incurrant ipso facto, à qua absolui non possint ab alio quàm à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo constituti. Et præter huiusmodi interdictum, & excommunicationis sententiam Episcopi & superiores, ac Monasteriorum Abbates, Commendatarij & alij administratores, regiminis & administrationis Ecclesiarum & Monasteriorum eorumdem, reliqui vero ab eis omnium & singulorum beneficiorum, dignitatum, personatuum, administrationum, & Officiorum, Canonicatuum & Præbendarum, aliorumq. beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ tunc obtinebunt, & graduum ad quos promoti forent, priuationis pœnam sine vlla spe restitutionis ad ea, incurrant similiter eo ipso: de quibus possit & debeat per Sedem Apostolicam, & ab illa facultatem habentes Apostolica auctoritate dumtaxat absque alia declaratione incursus pœnæ huiusmodi illico prouideri. Concedimus tamen, quòd in Cathedralibus, & alijs Collegiatis & non Collegiatis Ecclesijs, & domibus Prædicatorum & Minorum, ac aliorum Religiosorum & secularium duo, tres, quatuor, quinque vel sex pro custodia secundum magnitudinem & paruitatem ipsarum Ecclesiarum vel domorum, conuersi & illiterati, vel Clerici in minoribus Ordinibus constituti, & in Ecclesijs Parochialibus pro ministrando Baptismate paruulorum, pœnitentia morientium, & alijs Sacramentis Ecclesiasticis quæ ministrantur tempore interdicti, earum Rectores seu alias curæ animarum Præpositi ibidem licite valeant remanere. Ecclesijs antè & monasterijs, domibus & locis Ecclesiasticis, in quibus interdicto huiusmodi durãte Missæ & alia diuina officia fuerint celebrata contra interdictum huiusmodi, & quorum personæ contra mandatum nostrum in illis remanere præsumpserint, omnes gratias, omnia priuilegia & indulta adimimus, ita vt eis in posterum nullatenus suffragentur. Ad reprimendum præterea eorumdem Venetorum inobedientiam, & aliena rapiendi & tenendi insatiabilem cupiditatem, & remerarios conatus: vniuersis & singulis Ducibus, Marchionibus, Communitatibus, Baronibus, Domicellis, feudatarijs, Vicarijs & vassallis, ac alijs quibuscumque in temporalibus præfatæ Romanæ Ecclesiæ mediate vel

immediate quomodolibet ſubiectis & non ſubiectis, diſtricte præcipimus & mandamus, ne ad ſtipendia eorumdem Ducis, Conſilij & Communis Venetiarum, aut eis fauentium militare, aut eorum ſtipendia capere, ſeu ad ſtipendia huiuſmodi vel aliàs cum eis ſe vel ſuos armigeros ac ſequaces locare, eisq. aliquod auxilium, conſilium vel fauorem quomodocumque præſtare audeant. Quinimmo ſi qui cum eiſdem ad præſens militant, quoniam in omni obligatione excepta ſemper intelligitur reuerentia & obedientia Romani Pontificis, non obſtante quacumque obligationis formula, qua obligati forent, quæ quatenus contra Romanam Eccleſiam militare promiſiſſent, non aſtringat eoſdem, cum nullius ſit roboris vel momenti, infra viginti quatuor dies à publicatione præſentiū computandos, ab ipſis Duce, Conſilio & Communi Venetiarum, eorumq. obſequijs & ſtipendijs omnino recedant. Et in omnes & ſingulos ex eis qui contra mandatū huiuſmodi facere, vel venire tentauerint quoquo modo per ſe vel alios, directe vel indirecte, ſimilis excommunicationis, anathematis, maledictionis, & priuationis ac inhabilitationis, necnon in terras, dominia, & loca eorum, ſi quæ tunc eos habere & obtinere contigerit, interdicti, & in eos eorumq. deſcendentes priuationis dignitatum, dominiorum, feudorum, & bonorum, ac priuilegiorum, gratiarum & beneficiorum Eccleſiaſticorum, ac inhabilitationis dominiorum, & honorum confiſcationis, ſententias, cenſuras & pœnas prædictas ex nunc prout ex tunc promulgamus, eosq. illas incurrere volumus eo ipſo: quæ ſimiliter per alium quàm Romanum Pontificem præterquam in mortis articulo, vt de alijs ſuperius eſt expreſſum, nequeant ſubmoueri. Inhibemus etiam quibuſcumque temporale dominium obtinentibus etiā Regali, Ducali, Principatus, Marchionatus, Comitatus, & Baroniæ, vel alia dignitate fulgentibus ſub ſimilibus cenſuris & pœnis per eos ſi contrafecerint eo ipſo incurrendis, ne cum eiſdem Duce, Conſilio & Commune Venetiarum directe vel indirecte ad impediendam recuperationem Ciuitatum, Terrarum & locorum noſtrorum, vel ad defenſionem, ſeu auxilium eorumdem ſe nobis vel pro eadem Romana Eccleſia agentibus, aut munitionem belli opponant in præiudicium dictæ Romanæ Eccleſiæ tendentis, ligam, confederationem, ſeu colligationem, vel intelligentiam ineant, aut hactenus forſan initas, factas & concluſas, quæ quatenus ad præiudicium prædictæ Eccleſiæ tendant, etiam ſi pœnarum adiectione, iuramentoq. ſint vallatæ, illarum tenores ac ſi insererentur pro expreſſis habentes, non tenere, & nemini quominus eiſdem Venetis fauendo ſub colore earum cenſuras & pœnas prædictas incurrant, excuſationem præſtare poſſe declaramus, obſeruent quoquo modo. Ceterum ſi moniti, excommunicati, interdicti, anathematizati, maledicti, priuati, & inhabilitati prædicti, poſtquam priuationis & inhabilitationis pœnas prædictas incurrerint, obſtinata animi duritie noſtris monitioni & mandato prædictis vlterius diſtulerint obtemperare, ex nunc prout ex tunc omnes Reges, Duces, Principes, Marchiones, Barones, Communitates, Vniuerſitates, & quoſcumque alios terrarum Dominos, & gentium armorum Capitaneos ad quorumcumque fide-

lium

lium stipendia militantes, & alias quascumque personas tam per mare, quàm per terram facultatem & potestatem habentes, requirimus per præsentes, eisq. & cuilibet ipsorum in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, quatenos contra eosdem Venetos hac in sua obstinatione perseuerantes, pro honore prædictæ Sedis armis insurgant, eosq. persequi & debellare, ad restitutionem quoque ablatorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ faciendam cogere procurent, & ne nostras Ciuitates & loca quæcumque occupent, se eis opponant, & in ipsorum Venetorum pœnam, & pro eorum plectenda rebellione huiusmodi, quoscumque Venetos, & eorum Ciuitatibus, Terris & locis & dominijs degentes, & Ciuitatum, Terrarum & locorum, quorum Communitates, Vniuersitates, & incolæ præfatos Venetos in eorum dominos recognoscere, & eis vt corũ dominis obtemperare præsumpserint, postquam ipsi Veneti priuationis iuris eorum in illis pœnam incurrissent, vbicumque eos inuenerint, capiant & captiuos teneant, eorumq. mercantias, pecunias, nauigia, credita, res & bona omnia in proprios vsus conuertant. Nos enim auctoritate & de plenitudine potestatis præmissa, ipsis arma sumentibus, & aliquos eorumdem Venetorum & subditorum eisdem tunc eorum ditioni obtemperantium, eorum res & bona in huiusmodi euentum capientibus vniuersa, pecunias, iocalia, mercantias, nauigia, animalia, res & bona mobilia & immobilia vbique locorum etiam extra loca Territorij eorumdem Venetorum, Ciuitates quoque, Castra & loca eorumdem Venetorum, quæ sic ceperint, eis in prædam concedimus, & volumus illa ad eosdem capientes pleno iure pertinere: & personas ex Venetijs, aut alijs Ciuitatibus, Terris & locis, quorum Communia & Vniuersitates ab eorum obedientia, prout eis mandatur per præsentes, se non subtraxerint, vt præfertur, originem trahentes, seu in illis domicilium habentes, quas vbique locorum capi contigerit, seruos fieri capientium. Concedimus quoque eisdem qui sic contra eosdem Venetos pro Romanæ Ecclesiæ defensione, & rerum sibi ablatarum, & Apostolicæ auctoritatis reintegratione, ipsorum Venetorum bello & oppugnationi huiusmodi se opposuerint, & ad defensionem nostram quomodolibet præstiterint auxilium, consilium vel fauorem, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem. Et si qui Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, Communitates, Vniuersitates, Collegia tam in Italia quàm extra Italiam constituta, aut quæuis aliæ etiam particulares personæ per se, vel alium seu alios publice vel occulte, directe vel indirecte quouis quæsito colore eisdem Venetis excommunicatis, anathematizatis, maledictis, priuatis & inhabilitatis, contra Romanam Ecclesiam in præmissis vel aliquo eorum, arma, pecunias aut commeatum ministrare, seu auxilium, consilium vel fauorem quouis modo præbere præsumpserint, aut eum commode possent, à spolio, deprædatione, & captura eorumdem Venetorum & subditorum suorum abstineant, quicumque fuerint etiam quacumque excelsa præditi dignitate, maledicti & excommunicati existant, & diuino percussi anathemate, nec de salute animæ sperent, nisi ante finem vitæ pœnitentiam agentes

res Apostolica fuerint auctoritate absoluti. Vniuersitates vero sciant sibi diuinis penitus interdictum: & nisi se correxerint, diuinam expectent vitionem. Et nihilominus earum singulares personæ paribus excommunicationis sententia & alijs pœnis, quibus alij excommunicati prædicti, exinde innodentur. Et vt præmissa omnibus innotescant, vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium & Collegiatarum Ecclesiarum Prælaris, Capitulis & personis alijs Ecclesiasticis etiam quorumuis Ordinum etiam Mendicantium Religiosis, exemptis & non exemptis, per vniuersum orbem & præsertim in Italia constitutis, mandamus quatenus ipsi & quilibet eorum sub similibus censuris & pœnis per eos & singulares personas eorumdem Capitulorum, si postquam vigore præsentium requisiti fuerint, infra tres dies, quorum vnum pro primo, & alium pro secundo, ac reliquū pro tertio & peremptorio termino Canonica monitione præmissa assignamus, non paruerint, eo ipso incurrendis, eosdem Ducem, Consiliarios, Commune Venetiarum, & singulares eiusdem Communis personas, Officiales, Peouisores, consiliarios, fautores, adhærentes, complices & sequaces eorum, ac alios monitos præfatos, decursis eis assignatis terminis prædictis si non paruerint, in eorum Ecclesijs Dominicis & alijs festiuis diebus dum maior inibi populi multitudo conuenerit ad diuina, cum Crucis vexillo pulsatis campanis, & accensis candelis, ac demum extinctis, & in terram proiectis & conculcatis, & cum trina lapidum proiectione, alijsq; in talibus seruari solitis cæremonijs, excommunicatos publice nuntient, ac faciant & mandent ab alijs nuntiari, & ab omnibus arctius euitari, necnon omnibus alijs Christifidelibus, vt eos euitent. Et pari modo sub prædictis censuris & pœnis præsentes litteras, vel earum transumptum sub forma infrascripta factum, infra terminum trium dierum, vt præfertur, præfixum, in Ecclesijs, Monasterijs, Conuentibus & alijs eorum locis publicari & affigi faciant, & eisdem Venetis cum per eorum tacitam rebellionem à grege Dominico se separauerint, cuncta necessaria denegent ministrare, donec compuncti corde spiritum assumentes consilij sanioris, nostris monitionibus & mandatis prædictis obtemperauerint, & meruerint à censuris & pœnis prædictis absolutionis ac restitutionis beneficium, ac aliás integram reconciliationis eorum gratiam à nobis & à Sede prædicta obtinere. Excommunicamus quoque & anathematizamus omnes cuiuscumque status, conditionisve fuerint, qui quominus præsentes litteræ nostræ, vel earum transumpta, copiæ seu exemplaria in suis Terris aut dominijs legi, affigi, aut publicari, ac ad omnium notitiam deduci possint, fecerint vel procurauerint quoquo modo. Ecclesijs quoque, Monasterijs, Conuentibus, & alijs quibusuis sacris locis, in quibus denegatum fuerit per illarum Prælatos & personas litteras ipsas publicari, omnia priuilegia, omnia indulta, omnes gratias quibus ab Apostolica Sede decorantur, adimimus, volentes illa pro non concessis haberi. Postremo quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca deferri in quibus necessarium foret, volumus & Apostolica auctoritate decernimus, quòd earum transumpto

sumpto

ſumpto manu Notarij publici confecto, vel in alma Vrbe per dilectum filium Iacobum Mazochium impreſſo, & ſigillo alicuius Prælati Eccleſiaſtici munito vbique ſtetur, prout originalibus litteris ſtaretur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Et quia dolus & fraus nemini debent patrocinari, nullus vano decipiatur errore, vt intra tempus ſui regiminis prædictas cenſuras & pœnas vel aliquas earum ſuſtineat, quaſi poſt illud non ſit ad ſatisfactionis debitum compellendus: nam & ipſum qui ſatisfacere, & in aliquo præmiſſorum mandatis noſtris obtemperare noluerit, etiam depoſita adminiſtratione, & ſucceſſorem eius, niſi paruerit, decernimus eiſdem pœnis incluſum, ac in omnibus & per omnia obligatum. Et cum præſentes litteræ Venetijs propter eorumdem Venetorum potentiam nequeant tute publicari: ne Veneti & alij quos litteræ ipſæ contingunt, quibusve aliquid mandatur vel prohibetur per eaſdem, valeant de præmiſſis ignorantiam allegare, & prætextu ignorantiæ huiuſmodi ſi non paruerint, velamen excuſationis aſſumant: volumus litteras ipſas in valuis baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe affigi, & per huiuſmodi affixionem publicari: Decernentes quòd earumdem litterarum publicatio ſic facta perinde eoſdem monitos, & omnes quos litteræ ipſæ contingunt, arctet, ac ſi litteræ ipſæ die affixionis & publicationis huiuſmodi eis perſonaliter lectæ & inſinuatæ forent: cum non ſit veriſimilis coniectura, quòd ea quæ tam patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis contrarijs quibuſcumque, ſeu ſi monitis prædictis, vel quibuſuis alijs communiter vel diuiſim à Sede Apoſtolica indultum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ hortationis, requiſitionis, & monitionis, mandati, aſſignationis, promulgationis, voluntatis, aggrauationis, ligationis, decreti, priuationis, inhabilitationis, prolationis, conceſſionis, præcepti, inhibitionis, excommunicationis, & anathematizationis, infringere &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ M. D. IX. quinto Kalendas Maij, Pontificatus noſtri anno ſexto.

Sigiſmundus.

Anno à Natiuitate Domini milleſimo quingenteſimo nono, Indictione duodecima, die vero viceſimaſeptima menſis Aprilis, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris & domini noſtri D. Iulij diuina prouidentia Papæ Secundi anno ſexto, præſentes retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ præfati ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ, affixæ & publicatæ fuerunt in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe ac Cancellariæ Apoſtolicæ valuis ſeu portis & acie Campi floræ, per ambos Curſores hic ſubſcriptos, videlicet Eurardum du Vnier præfati ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ & Romanæ Curiæ Curſorem. Ita eſt Michael le Roux Curſor ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ, & ipſorum Curſorum modernus Magiſter.

IVLII PAPAE II.

Declaratio contra Venetos, qui ab eiusdem monitorio appellauerant ad futurum Concilium.

IVLIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI Ad perpetuam rei memoriam.

VSCEPTI regiminis nos cura sollicitat, vt eorum malitijs & audaciæ, quorum sceleris cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, animas occupantes (discordiarum fautore, ac schismatum inuentore & alumno, humani generis inimico procurante) eos in illam temeritatem impellunt, vt quæ sibi à iure interdicta, & à sanctis Patribus etiam in congregatione fidelium, pro huius sanctæ Sedis dignitate, & Ecclesiæ vnitate seruandis, ad schismatis occasionem tollendam (quo in Dei Ecclesia perniciosior morbus inueniri vix potest) Spiritu sancto cooperante, nō minus prouide & salubriter, quàm necessarie decreta & statuta esse nouerint, damnata audacia & exquisitis artibus & fraudibus attentare temere conentur, & eis contrauenire contendant, nunc nouorum editione iurium, nunc antiquorum innouatione & declaratione, nunc vero extensione, & nouarum pœnarum adiectione, prout salubriter expedire conspicimus, sollicitis studijs obuiare curemus. Sane licet olim fel. rec. Pius Papa II. prædecessor noster, de fratrum suorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, cunctorumq. Prælatorum, ac diuini & humani iuris interpretum, Curiam Romanam sequentium, in dieta seu congregatione Mantuana existentium approbatione, matura prius & graui præmissa discussione, & de eorumdem congregatorum vnanimi consilio & assensu, ac ex certa scientia, prouocationes ad futurum Concilium efficacissimis & palpabilibus rationibus, tamquam erroneas & detestabiles damnauerit, ac sub excommunicationis latæ sententiæ, & interdicti pœnis præceperit, ne qua persona cuiusuis dignitatis, siue etiam Vniuersitas, aut Collegiū, quouis quæsito colore, ab ordinationibus, sententijs, seu mandatis quibuscomque suis ac successorum suorum appellationem huiusmodi interponere auderet, & contrafacientes vnà cum fautoribus suis, & consilium auxiliumve præstantibus (siue hi tabelliones essent, siue testes, siue aduocati, siue alij quicumque) non solum pœnis & censuris prædictis, sed etiam ijs quæ læsæ maiestatis, & hæreticæ prauitatis reis imponuntur, obnoxios esse statuerit: Leonardus tamen Lauredanus Dux, Rogati, ac generale Consilium & Commune Venetiarum, omnesq. & singuli patritij & ciues Communis eiusdem, vnà cum Prouisori-

bus, Potestatibus, Commissarijs, & reliquis officialibus suis (quorum auctoritate, industria, consilio, opera, aut fauore, Ciuitates, Oppida, Castra & arces ad nos & sanctam Romanam Ecclesiam legitime pertinentes, occupatæ fuerant aut detinebantur) de fratrum nostrorum consilio, à nobis requisiti & moniti, vt intra certum terminum, sub pœnis tunc expressis, nos & sanctam Apostolicam Sedem plene & omni ex parte, in concessa sibi auctoritate & libertate, cum obedientia recognoscerent & redintegrarent, ac Rauennam, Ceruiam, Ariminum, Fauentiam, Sarsinam ciuitates, cum oppidis, castris, terris & districtu ipsarum cumq. Cesenaten. Forliuien. ac Imolen. Territorijs, Castris, Oppidis, Terris & locis quæ occupabant, integre & expedite nobis & dictæ Romanæ Ecclesiæ, cuius iuris esse noscebantur, relaxarent, atque inde recederent, nec impedirent quominus illorum ciues & habitatores ad piæ matris suæ Romanæ Ecclesiæ obedientiam reuerterentur; omnes eorum fautores ab auxilij in talibus præstatione deterrendo, ita quod requisitioni, monitioni & mandato nostro huiusmodi non parentes, maioris excommunicationis sententia; de simili consilio eo ipso innodati censerentur, à qua præterquam in mortis articulo constituti, per alium quàm per Romanum Pontificem, etiam prætextu cuiuscumque facultatis cuicumque pro tempore concessæ, absolui non possent (quam quidem excommunicationis sententiam in huiusmodi non paritionis euentum, iteratis etiam vicibus aggrauauimus) paternis monitis & salutaribus iussis obsequi, prout debebant, indebite recusantes, seu qui iuri proprio diffidunt, & superioris mandata contumaciter obandiunt, vt quæ minus iuste vsurparunt, indebite etiam cum animarum suarum detrimento retineant; ad prohibitum atque damnatũ remedium confugientes, à requisitione, monitione & mandato, ac sententijs, censuris & pœnis prædictis, nulla constitutionis Pij prædecessoris hoc expresse vetantis, habita ratione, ad futurum Concilium temere (vt accepimus) prouocarunt: prout etiam perditionis filij, quondam Ioannes Bentiuolus, & eius nati, cum eos à tyrannica oppressione dilectæ ciuitatis nostræ Bononiæ expellere decreuissemus, damnabiliter fecisse dicuntur, videlicet ad futurum Concilium prædictum appellasse & prouocasse. Nos igitur quàm detestanda sit eorum peruersitas attendentes, qui proprijs nimis commodis, & nefarijs cupiditatibus mancipati, salubria decreta Patrum & superiorum iussa spernentes, inconsutilem Christi tunicam scindere, aut etiam scissionis causam præbere contendunt, & Ecclesiæ vnitatem diuidere, prædictæ sanctæ Sedis Apostolicæ principatum tollere, & contra tot sanctorum Patrum & sacrorum Conciliorum decreta, temere & damnabiliter magna audacia venire non erubescunt, & contrafacere non verentur, asserentes inter cætera, consulentes, persuadentes, determinantes, seu determinationi huiusmodi interessentes, sola consilij præstatione seu persuasione, deliberatione aut determinatione, quòd aliquibus casibus à Romano Pontifice, seu eius sententia, vel decreto, ad futurum Concilium generale appellari possit, dicta Pij prædecessoris constitutione non ligari, nisi in ipsa actuali appellatione, & illius interpositione,

vel

vel scripturæ compositione, se immiscuerint, Ne de cetero tali assertione se excusare, ac tale quid in posterum præsumere impune valeant, opportunam tam immani & periculoso morbo medelam adhibere volentes, hac generali & in perpetuum valitura constitutione, ex certa nostra scientia & potestatis plenitudine, de venerabilium fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio promulgata, sancimus constitutionem Pij prædecessoris præfatam, tam citra quàm vltra montes, & in vltramontanis partibus, quo ad omnes tam Ecclesiasticas quàm seculares personas, etiam Regali dignitate ac Cardinalatus honore fulgentes, Capitula, Vniuersitates, Communitates & Collegia, Congregationes, & Synodos, ac Parlamenta, valuisse, valere, & perpetuo valituram declaramus, cum suppletione solemnitatis cuiuslibet, etiam publicationis omissæ, cuius in illa edenda vel publicanda defectus prætendi posset, quæ iuxta illam fieri requirebatur, eamq. ex præterito nunc & in posterum inuiolabiliter obseruari mandamus; ipsius violatores, cuiuscumque dignitatis existant, pœnis & censuris in eadem expressis, quocumque tempore subiacere statuentes, contraria consuetudine seu potius corruptela non obstante: Decernentes & declarantes vltra pœnas impositas (quas ipso facto dictos violatores & contrauenientes incurrere volumus) ipsos & eorum quemlibet pro veris & indubitatis schismaticis, & inconsutilis tunicæ Domini nostri IESV Christi violatoribus & dissipatoribus, ac de Catholica fide male sentientibus, habendos & reputandos, pœnisq. canonicis & legalibus contra tales impositis subiacere, & cum Dathan & Abiron partem & damnationem habere, ipsasq. etiam pœnas & earum quamlibet omnes illos incurrere volumus, cuiuscumque conditionis existat, & gradus prærogatiua fulgeant, qui in Senatu, Consilijs, Parlamentis, Congregationibus, etiam Synodalibus & Prouincialibus, vel aliàs quomodolibet, tacite vel expresse, voce vel scripto, per se vel aliũ (cuiuscũque timoris vel reuerentiæ velamine, vel prætensa excusatione, & superioris mandato non obstantibus) decreuerint, consuluerint, seu deliberauerint, vel aliorum dicta approbauerint, consilium aut vocem dederint, vt ad futurum vniuersale Concilium à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus contra prædictam constitutionem appellare liceat, possit, vel debeat, dictas pœnas ad ipsos & eorum quemlibet contrauenientem in præmissis, tenore præsentium extendentes, & locum habere declarantes, omni ambiguitate cessante. Et nihilominus prouocationes & appellationes, tam per Leonardum Ducem, Rogatos, Consilium & Commune Venetiarum factas huiusmodi, quàm per quoscumque alios prædictos pro tempore faciendas, & inde secuta quæcumque (vtpote contra Pij prædictã ac præsentem constitutionem attentatas) nullas, prout sunt, & inualidas, nulliusq. roboris vel momenti fuisse, & pro tempore fore, auctoritate, scientia & potestate similibus statuimus, decernimus & declaramus, ac pro potiori cautela cassamus & annullamus. Et vltra supradictas pœnas, quas contra constitutionis huiusmodi violatores in suo robore permanere decernimus, loca quæcumque, ad quæ violatores ipsos declinare, & in quibus

bus ſcienter ſtare permitti contigerit, Eccleſiaſtico ſupponimus interdicto; decernentes illud, quamdiu ipſi violatores inibi ſcienter ſteterint vt præfertur, & per triduum poſt eorum inde diſceſſum, firmiter obſeruari. Ac præſentes litteras in quinterno Cancellariæ etiã deſcribi mandamus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceterisq. contrarijs quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſanctionis, declarationis, mandati, ſtatuti, decreti, voluntatis, extenſionis, caſſationis, annullationis & ſuppoſitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anon Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nono, Kalend. Iulij, Pontificatus noſtri anno ſexto.

Ia. Quæſtemberg.

Sigiſmundus.

MANDATA REIPVB. VENETAE ad concordandum cum Iulio II. Pont. Max. ac Sede Apoſtolica, & petendum abſolutionem à cenſuris in eiuſdem monitorio contra eos promulgato contentis, vna cum capitulis & conuentionibus ab eiuſdẽ Reip. Oratoribus initis, confirmatis & promiſsis.

IN CHRISTI NOMINE, AMEN.

Anno à Natiuitate eiuſdem M.D.IX. Indictione duodecima, die vero vltimo menſis Iulij, Illuſtris Princeps & excellentiſs. Dominus D. Leonardus Lauredanus Dei gratia inclytus Dux, & excellentiſſimum Dominium Venetorum &c. vnà cum ſuis Conſilijs habentibus ad infraſcripta omnia & ſingula exercenda & peragenda pleniſſimam auctoritatẽ & facultatẽ, de more vocatis & rogatis, omnibus vijs & modis, iuribus & titulis, formis & cauſis quibus melius potuerunt & poſſunt, pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, ac vice & nomine Dominij Reipublicæ Venetæ fecerunt, conſtituerũt, creauerunt & ordinauerunt, ac faciunt & conſtituũt, creant & ordinant ſuos & dicti Dominij & Reipublicę Sindicos, actores, factores, procuratores legitimos, negotiorũ geſtores, & nuntios ſpeciales, magnificos & præſtantes viros D. Dominicum Triuiſanum Equitem, Procuratorem S. Marci, D. Leonardum Mocenigo, D. Aloyſium Maripetro, D. Paulũ Capellũ Equitem, D. Paulum Piſani Equitem, & D. Hieronymum Donatũ doctorem, nobiles Venetos, & quemlibet eorum in ſolidum & de per ſe, ita quòd occupãtis conditio potior non exiſtat, ſed quod vnus eorum incœperit, alius & eorũ quilibet proſequi, mediare valeat & finire, & ad effectũ perducere, ſpecialiter & expreſſe ad comparendũ nominibus quibus ſupra, coram Sanctiſſimo & Beatiſſimo Patre Domino D. Iulio diuina prouidentia ſacroſanctæ Romanæ & vniuerſalis Eccleſiæ ſummo Pontifice, & ſimiliter coram ſacro Collegio Reuerendiſſimorum Cardinalium eiuſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, tam vnite quàm ſeparatim, & tã ſemel quàm pluries, ſicuti opus fuerit: Et poſt declaratam per eos ſingularem deuotionem, & filialem obſeruantiam ipſorum Dominorum conſtituentium, quæ ſingulis temporibus fuit erga Sanctitatem præfatam, & ſanctam Sedem Apoſtolicam, & optimã & conſtantiſſimam mentem & diſpoſitionem perſeuerandi, ſicuti ſemper fuit peculiare inſtitutum Veneti Dominij, ſupplicandũ, vt dignetur benignitate ſua atque clementia eundem Illuſtriſs. Principem, Dominium & Rempublicam Venetam, ac ſtatum ſuum in gratiam recipere, amplecti, & fouere, ſicuti pientiſſimo Pontifici conuenit: & ſicuti reuerenter paruerunt monitorio Apoſtolico, ſic etiam per ſuam Beatitudinem ſingulis Principibus & Dominijs Chriſtianis ipſius obedientia, ac paterna & clementiſſima ſuſceptio per Beatitudinem ſuam facta declaretur: Et ſi quouis

modo ipsi Domini constituentes nominibus antedictis, vel eorum aliqui in vllas censuras & pœnas incurrissent in dicto monitorio expressas, beneficium absolutionis ac totalem remissionem, & relaxationem interdictorum specialium vel generaliũ in eorum monitorio contentorũ, tam in Ciuitate, quàm in Dominio & alijs locis eisdem suppositis, humiliter & deuote petendum, requirendum, & obtinendum, & si opus fuerit, renunciandũ omnibus & quibuscũque appellationibus & protestationibus quomodocumque & qualitercumque per ipsos Dominos constituentes interpositis coram quibuscumque personis, ac admissionibus eorum, & litteris testimonialibus quomodolibet promulgatis, ac contentis in eis, ac si nullo vnquam tempore factæ, emanatæ vel impetratæ fuissent, etiam si tales forent, quæ de iure sub generalibus verbis non comprehenderentur, vel venirent, atque de iure deberent expresse & specialiter nominari, cum quibuscumque promissionibus, pactis, stipulationibus, renuntiationibus, iuramentis etiam in animam prædictorum principalium constituentium, & cuiuslibet eorum, cautelis & clausulis opportunis, & quæ dictis eorum sindicis & procuratoribus, & cuilibet eorum necessariæ videbuntur: Et generaliter ad alia omnia & singula dicendum, faciendum, promittendum, & renuntiandum, quæ in prædictis, & circa prædicta, & quolibet prædictorum, & inde pendentibus, connexis & annexis eisdem, vel ab eisdem, seu altero eorum, & prorsus extraneis de iure, aut consuetudine quomodolibet requiruntur & exiguntur, etiam si talia essent quæ mandatum exigerẽt speciale, quæ ex nũc prout ex tunc dictus Illustris Princeps & Domini constituentes, vt supra prænominatis Sindicis & Procuratoribus, & eorũ cuilibet expresse concesserunt, & pro concessis specialiter & nominatim haberi voluerunt ac si in præsenti instrumento de eis facta foret mentio specialis, & quæ prædictus Illustris Princeps & Dominium Venetorum facere possent per se in prædictis, & circa prædicta, & quolibet prædictorum tam de iure, quàm de consuetudine, & quilibet verus & legitimus sindicus & procurator cum pleno, libero, & generali mandato, quomodolibet facere posset; Dantes & concedentes dicti Domini constituentes nominibus quibus supra, dictis eorum sindicis & procuratoribus, & cuilibet eorũ in prædictis, & circa prædicta, & quolibet prædictorum, & dependentibus & connexis eisdem, plenum, liberum, & generale mandatum, ac etiam speciale, vbi exigitur, cum plena, libera, speciali & generali administratione, bailia & potestate, quæ in præfatis & circa præfata quacumque via & forma requiruntur: Promittentes dicti Domini constituentes nominibus quibus supra, & mihi Notario infrascripto vt publicæ personæ & authenticæ stipulanti & recipienti vice & nomine Sindicorum suprascriptorum, ac aliorum omnium & singulorum quorum interest, intererit, vel interesse poterit in futurum, se perpetuo & omni tempore firma, rata, & grata habituros quæcumque dicti magnifici Domini Procuratores & Sindici, & eorum quilibet in prædictis, & circa prædicta, & quolibet prædictorum, & occasione eorum duxerint facienda, & contra ea, vel eorum aliquod vllo tempore non facere, vel venire per se vel alium seu alios quauis

occa-

occasione vel causa, tam de iure quàm de facto vel consuetudine, sub obligatione & hypotheca omnium bonorum prædicti Illustriss. Principis & Dominij præsentium & futurorum. De quibus omnibus & singulis præfati Domini constituentes vnum vel plura instrumenta publica & authentica fieri mandauerunt, & ad maius robur præsens instrumentum iusserũt bulla sua plumbea pendente muniri. Actum Venetijs in sala maioris Consilij eiusdem Illustriss. Dominij, præsentibus spectatissimo viro domino Gaspare à Vidua, & spectabilibus dominis Aloysio Sabadino, & D. Andrea de Franciscis, & D. Vincentio Sabadino Ducalibus secretarijs, testibus ad præmissa specialiter vocatis, notis, habitis, atque rogatis.

Ego Ioannes Baptista de Andrianis q. D. Aloysij publicus Imperiali & Veneta auctoritatibus Notarius, ac eiusdem Illustriss. Dominij Secretarius, præmissis omnibus & singulis dum sic vt præmittitur agerentur interfui, rogatus scripsi, & alijs occupatus manu aliena scribi feci, ac diligenter cum originali collationaui: Et quia in omnibus concordare inueni, ac in nullo penitus dissentire: ideo in fidem me subscripsi, signumq. meum apposui consuetum.

Mandatum aliud.

IN CHRISTI NOMINE, AMEN.

Anno à Natiuitate eiusdem M. D. IX. Indictione duodecima, die vero vndecima mensis Septembris, Cum Sanctissimus & Beatissimus in Christo Pater & Dominus noster D. Iulius diuina prouidentia sacrosanctæ Romanæ & vniuersalis Ecclesiæ summus Pontifex velit nonnulla tractare & peragere cum magnificis Oratoribus Illustris Domini Principis & Domini D. Leonardi Lauredani inclyti Ducis, & excellentissimi Dominij Venetorum, ad præsens in Curia residentibus, pro bona conseruatione deuotionis & filialis obseruantiæ suæ erga Beatitudinem antedictam, & licet clare & perspicue videri potuerit per alterum mandatũ eiusdem Illustris Principis & inclyti Dominij, & totius Reipublicæ Venetæ, rogatum per me Notarium infrascriptum sub die vltima mensis Iulij proxime præteriti, quanta fuerit & sit, & deinceps proculdubio sit futura filialis obsequentia sua, non solum circa monitorium, verum & ad alia omnia tractanda, & fine debito terminanda, cum Consilijs plenissimam libertatem habentibus fuit eisdem magnificis dominis Oratoribus amplissima facultas & libertas attributa: tamen pro reuerentia Beatitudinis suæ, & vt cunctis perseuerantia dicti Illustris Principis & vniuersi Dominij patefiat, vnà cum præfatis Consilijs amplissimam facultatem habentibus, omnibus melioribus modis, vijs, iuribus, titulis, formis & causis, quibus melius & validius fieri potest & debet, fecerunt, constituerunt, creauerunt & ordinauerunt, ac faciunt, constituunt, creant & ordinant suos & dicti Dominij, ac totius Venetæ Reipublicæ Sindicos, actores, factores, procuratores legitimos, negotiorum gestores, & nuntios speciales, præfatos magnificos Oratores suos, videlicet, præclaros viros dominos Dominicũ Triuisanum Equitem, Procuratorem sancti Marci, Leonardum Mocenigo,

Aloysium Maripetro, Paulum Capellũ Equitem, Paulum Pisani Equitem, & Hieronymum Donatũ Doctorem, nobiles Venetos absentes tamquam præsentes, sed me Notario eorum nomine stipulante & recipiente, ac eorum quemlibet in solidum & de per se, ita quod occupantis conditio potior non existat, sed quod vnus eorum inceperit, alius & eorum quilibet prosequi, mediare valeat & finire, ac ad effectum perducere, specialiter & expresse ad omnia & singula agendum, tractandum, peragendum, concludendum, & fine debito terminandum cum eodem Sanctissimo Domino nostro, ac ab eo deputatis vel deputandis, vel alio quocumque eius nomine substituto vel substituendo, quocumque nomine & quouis titulo censeatur, quæcumque, quascumque, quantumcumque, & qualiacumque fuerint, & si talia forent, quæ de iure sub generalibus verbis non comprehenderentur vel venirent, aut de iure deberent expresse & specifice nominari, & requirerent speciale mandatum, & ad rogandum de prædictis omnibus & singulis quæ stipulata & conuenta fuerint, ac pro eorum obseruatione vnum & plura publica instrumenta, cum quibuscumque promissionibus, pactis, stipulationibus, iuramentis, etiam in animam prædictorum principalium constituentium, & cuiuslibet eorum, cautelis, promissionibus, obligationibus, terminis, conuentionibus, formis, articulis, & clausulis opportunis; & quæ dictis magnificis Sindicis ac Procuratoribus, ac eorum cuilibet necessariæ & opportunæ visæ fuerint: & generaliter ad omnia & singula dicendum, faciendum, procurandum, & exercendum, quæ in præmissis & circa præmissa, & quolibet præmissorum, & inde pendentibus & emergentibus, connexis & annexis, & prorsus extraneis ab eisdem, vel ab eisdem, seu altero eorum, aut quibuscumque alijs maioribus, remotis & prorsus extraneis, de iure vel de facto, aut consuetudine quomodolibet requirũtur & exiguntur, etiam si eius generis essent quæ mandatum exigerent speciale, quæ ex nunc prout ex tunc idem Illustris Princeps, & Domini constituentes præuominatis Sindicis & Procuratoribus, ac eorum cuilibet & de per se, amplissime & expresse concesserunt & attribuerunt, ac pro concessis & attributis specialiter & nominatim haberi voluerunt, ac si in præsenti instrumento de vnoquoque eorum facta esset mentio specialis, & Illustris Princeps & vniuersum Dominium Venetum facere per se possent in prædictis, & circa prædicta, & quolibet prædictorum tam de iure, quàm de facto vel consuetudine, & quæ quilibet verus & legitimus sindicus & procurator cum pleno, libero & generali mandato quoquo modo facere posset: Dantes & concedẽtes dicti Domini constituentes nominibus quibus supra, dictis eorũ Sindicis & Procuratoribus, ac vnicuique eorum in prædictis, & circa prædicta, & quolibet prædictorum, ac dependentibus, annexis & connexis eisdem, extraneis, & maioribus & remotis, plenum, liberum, & generale mandatum, ac etiam speciale vbi exigitur, cũ plena, libera, speciali & generali administratione, bailia ac potestate, quæ in prædictis & circa prædicta quacumque via vel forma requirũtur: Promittentes dicti Illustris Princeps, & inclytũ Dominium Venetorũ vnà cum Consilijs authenticis, mihi Notario infrascripto

vt

vt publicæ personæ & authenticæ agenti, stipulanti, & recipienti nomine & vice magnificorum dominorum Sindicorum, de quibus supra, ac aliorum omnium & singulorum, quorum interest, intererit, aut interesse poterit in futurum, se perpetuo & omni tempore firma, rata & grata habituros quæcumque dicti magnifici Procuratores & Sindici, ac eorum quilibet tam coniunctim quàm diuisim in præmissis, & circa præmissa, ac eorum quolibet, ac ab eis dependentibus, emergentibus, annexis & connexis, & prorsus extraneis fecerint, promiserint, stipulauerint & conuenerint, & contra ea nullo vmquam tempore non facere vel venire per se vel alium, seu alios quauis occasione vel causa, tam de iure quàm de facto, vel consuetudine, sub obligatione & hypotheca omnium bonorum præfati Illustris Principis & Dominij præsentium & futurorum: Et in præmissorũ fidem iusserunt præsens instrumentum cum bulla sua plumbea pendente muniri. Actum Venetijs in sala veteri prædicti Illustris Dominij, præsentibus ad pręmissa spectabilibus viris D. Aloysio Sabadino, D. Aloysio Barbafella, & D. Ioanne Soro Ducalibus Secretarijs, testibus ad supradicta omnia & singula vocatis, notis, specialiter habitis & rogatis.

Ego Ioannes Baptista de Andrianis q. Aloysij publicus Imperiali & Veneta auctoritatibus Notarius, quia præmissis omnibus interfui rogatus scripsi, & alijs occupatus negotijs aliena manu scribi feci, & cum authentico vnà cum abrasione facta in prima linea ad vnguem concordare inueni, & ideo in fidem me subscripsi, ac signum meum apposui consuetũ.

Mandatum tertium.

IN CHRISTI NOMINE, AMEN. Anno Natiuitatis eiusdem M.D.X. Indictione decimatertia, die vero decimaquinta mensis Februarij, licet Illustris Princeps, & excellens Dominus D. Leonardus Lauredanus Inclytus Dux, & excellentissimum Dominium Venetiarum fecerint & instituerint suos procuratores legitimos, magnificos & præclaros viros dominos Dominicum Triuisanũ Equitem, Procuratorem sancti Marci, Leonardum Mocenigo, Aloysium Maripetro, Paulum Capellũ Equitem, Paulum Pisani Equitem tunc in humanis agentem, & Hieronymum Donatũ Doctorem, Oratores suos in Romana Curia residentes, cum amplissimo mandato, facultate & libertate ad omnia & singula agendũ, tractandum, & fine debito terminandũ cum sanctissimo Domino nostro Domino Iulio diuina prouidentia Pontifice summo, ac cum sacro Collegio Reuerendissimorum Dominorum Cardinalium, vel ab eis institutorum, vel substituendorum, cum omnibus clausulis necessarijs & opportonis, prout constat duobus procuratorijs instrumẽtis, primo sub die vltimo mensis Iulij, secundo sub die vndecimo mensis Septembris proxime præteritorum, rogatis & stipulatis manu mei Notarij infrascripti: tamen, vt cunctis innotescat perpensissimus animus, & filialis dispositio sua erga Beatissimum Dominum nostrum præfatum, & Sedem sanctã Apostolicam, cum Consilijs plenam auctoritatem & facultatem habentibus voluerunt, & in nomine Domini nostri I e s v Christi omnibus melioribus

ribus modo, via, iure, & forma quibus magis melius & validius fieri potest & debet, de nouo fecerunt, constituerunt, creauerunt & ordinauerunt, ac virtute præsentis publici instrumenti & authentici, faciunt, constituũt, creant & ordinant suos & dictæ Reipublicæ veros, legitimos & indubitatos procuratores, actores, factores, negotiorum gestores, sindicos, & nuntios speciales & generales, ita tamen quód specialitas generalitati nõ deroget, nec è contra, magnificos & præstantes viros dominos Dominicũ Triuisanum Equitem Procuratorem, Leonardum Mocenigo, Aloysium Malipetro, Paulum Capellũ Equitem, & Hieronymũ Donatum Doctorẽ, nobiles Venetos ad præsens in Romana Curia residentes, absentes tamquam præsentes, sed me Notario publico eorum nomine singulariter stipulanti & recipienti, ac vnumquemque eorum in solidum & de per se, ita quod occupantis conditio potior non existat, sed quod vnus incœperit, alius & ipsorum quilibet prosequi, mediare valeat & finire, & ad effectum perducere, specialiter & expresse ad comparendum coram præfato sanctissimo ac Beatissimo Domino nostro Domino Iulio diuina clementia sacrosanctæ Romanæ & vniuersalis Ecclesiæ Pont. Max. ad confitendũ & recognoscendũ litteras Apostolicas monitoriales aliás per præfatũ S.D.N. decretas sub Datum anno Incarnationis Dominicæ M. D. I X. quinto Kal. Maij, Pontificatus eiusdem anno sexto, contra præfatos Illustres Principem, ac vniuersam ciuitatem Venetiarum, terras & loca sua, ad eorum notitiam peruenisse, ac legitime & ex veris & legitimis de causis processisse, ac propterea renuntiantes appellationi & protestationi in scriptis per eos interpositæ, & admissioni ipsius, & alijs quibusuis actibus superinde secutis, ac si numquam factæ vel facti fuissent, ita quod nullius sint roboris vel momenti: Et insuper ad petendum humiliter & deuote à Sanctitate sua veniam & absolutionem à censuris in eis contentis, & quibusuis alijs, & Interdicti in illis contenti relaxationem, & eam vel eas dicto vniuersali nomine deuote recipiendum: Et insuper ad infrascripta omnia & singula agendum, tractandum, concludendum, & fine debito terminandũ cum Sanctitate sua: Ac instrumentum cum capitulis, clausulis, conditionibus, & obligationibus de verbo ad verbum inferius annotatis, concludendum, stipulandum, & roborandum, cum eadem facultate, bailia & libertate, ac si idem Illustris Princeps & excellentissimum Dominium Venetorum interesset, & facere posset. Tenor antem Instrumenti cum omnibus & quibuscumque capitulis, clausulis, & obligationibus conficiendis, stipulandis, & roborandis talis est, videlicet,

IN NOMINE DOMINI, AMEN.

Per hoc præsens publicum Instrumentum cunctis pateat euidenter, & sit notum, quód anno à Natiuitate eiusdem M. D. X. Indictione xiij. die vero xxiij. mensis Februarij, Pontificatus sanctiss. in Christo Patris & D.N. D. Iulij diuina prouidentia Papæ II. anno septimo, in præsentia eiusdem S. D. N. Papæ, meiq. Notarij publici, & testium infrascriptorum ad hæc vocatorum & rogatorũ, personaliter constituti magnifici viri domini Domini-

minicus Triuisanus Eques, Procurator sancti Marci, D. Leonardus Mocenigo, D. Aloysius Maripetro, D. Paulus Capellus Eques, & D. Hieronymus Donatus Doctor, nobiles Veneti, Oratores, sindici, & procuratores per Illustrissimum & excellentissimum Principem Dominum Leonardum Lauredanum Ducem, Rogatos, Consiliarios, & Dominium Venetiarum legitimo & sufficienti numero ac solito loco congregatos, prout in similibus & alijs grauibus negotijs peragendis facere consueuerunt, legitime constituti, non vi, dolo, metu, fraude, aut aliqua sinistra machinatione circumuenti, sed sponte & libere, & ex certa eorum scientia ac voluntate, maturaq. deliberatione præhabita, in modum infrascriptum, & iuxta capitula & conuentiones infrascriptas ibidem exhibitas, ac de verbo ad verbum lectas & intellectas, promiserunt, conuenerunt, & obligauerunt: quorum Capitulorum & conuentionum tenor de verbo ad verbum sequitur, & est talis.

CAPITVLA ET CONVENTIONES *inter Pontificem, & Illustrem Dominium Venetorum.*

IN primis præfati Oratores, procuratores & sindici expresse renuntiauerunt cuicumque appellationi interpositæ per dictum Dominium, aut eius nomine, ad futurum Concilium, & cuilibet protestationi vel scripturæ ad eam pertinentibus, illamque, & illas prout sunt, pro nullis, friuolis, & penitus infectis haberi voluerunt: seq. facturos & curaturos promiserunt, quòd Episcopi seu Prælati coram quibus appellatio & protestatio prædictæ interpositæ fuerunt, personaliter ad Romanam Curiam venient, & S. D. N. se præsentabunt veniam petituri, & pœnitentiam eis iniungendam recepturi.

Item nominibus & modo quibus supra, ante omnia recognouerunt & confessi fuerunt litteras Apostolicas monitoriales aliàs per S. D. N. sub Datum anno Incarnationis Dominicæ M. D IX. quinto kal. Maij, Pontificatus eiusdem anno vj. contra Ducem, Rogatos, Consiliarios, & alios Venetiarum ciuitatis Præsidentes, Dominium, eiusq. Terras & loca decretas, de quibus illarumq. tenore, ac singulis clausulis & capitulis in eisdem contentis, plenam & indubitatam notitiam habere asseruerunt, legitime & ex veris & legitimis causis emanasse: petieruntq. humiliter & deuote absolutionem à censuris in eis contentis, & quibusuis alijs, & Interdicti in eis contenti relaxationem.

Item nominibus & modo quibus supra, expresse & solemniter promiserunt nullo vnquam tempore, aut quouis quæsito colore, seu quauis causa in futurum aliquas decimas, seu impositiones, seu collectas, aut quæcumque onera Clericis, vel Ecclesiasticis personis, tam ratione personarum, quàm quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, seu etiam Ecclesiarum, Monasteriorũ, vel locorum religiosorum, aut Hospitalium imponere, seu imposita exigere.

Item nominibus & modo quibus supra, promiserunt de cetero perpetuus

tuis futuris temporibus non impedire quoquomodo per se vel alium seu alios, collationes, præsentationes, institutiones, prouisiones, seu quaslibet dispositiones per Sedem Apostolicam vel Romanum Pontificem pro tempore existentem, seu eiusdem Sedis Legatos, & quoscumque alios Ordinarios, de quibuscumque Dignitatibus Ecclesiasticis etiam Metropolitanis aut Patriarchalibus, seu Monasterijs etiam Consistorialibus, aut quibuscumque alijs Dignitatibus, Officijs, seu beneficijs Ecclesiasticis regularibus, vel sæcularibus, & alijs pijs locis hactenus quomodolibet factas, seu faciendas, & de eis nullatenus se intromittere, quinimmo illorum omniũ & singulorum possessionem liberam & expeditam per eos, vel ad quos spectat, sine contradictione vel molestia tradi, & traditas retineri permittere.

Item nominibus & modo quibus supra, promiserunt deinceps perpetuis futuris temporibus, per se vel alium seu alios ex quauis causa & quouis quæsito colore aut ingenio non impedire, nec se quoquomodo intromittere quominus cognitio causarum fori Ecclesiastici libere exerceatur per Iudices Ecclesiasticos, & per eos dictæ causæ cognoscantur & terminentur in quacumque instantia tam in Romana Curia, quàm in alijs locis, prout Sanctiss. D. N. & Romano Pontifici pro tempore illas in quocumque statu committi contigerit: Nec appellationes & prouocationes in causis prædictis ad eamdem Sedem vel alios interponi, & interpositas libere prosequi etiam in Romana Curia impedient. Nec pariter Clericos, aut Ecclesiasticas personas prædictas absque expressa licentia Sedis Apostolicæ, vel alterius Ecclesiastici Iudicis ad quem spectat, capi, carcerari, detineri, aut quauis molestia in eorum bonis, personis, aut beneficijs affici facient aut permittent.

Item nominibus & modo quibus supra, promiserunt & conuenerunt decetero perpetuis futuris temporibus nullo modo impedire, seu facere directe vel indirecte, quouis quæsito colore aut causa, quin subditi omnes & singuli, immediate eidem S. R. E. seu Ciuitatum, Castrorum, Terrarũ, locorum quorumcumque eiusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, omnes & singuli ciues, rustici, habitatores & incolæ, subditi vero mediate eidem S. R. E. etiam, Terras, Ciuitates & Castra, ac loca quæcumque in Vicariatum seu feudum tenentes, eorumq. subditi, & Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum eorumdem ciues, rustici, habitatores & incolæ in Marchia Anconitana, & Romandiola, comprendendo etiam ciuitatẽ Ferrariensem, eiusq. Comitatum, Territorium & Districtum, dumtaxat existentes, cum eorum omnium & singulorum nauibus, seu nauigijs cuiuscumque generis, mercantijs & bonis in illis existentibus cuiuscumque generis & qualitatis fuerint, libere & expedite, ac penitus sine aliqua gabellarum aut pedagiorum seu onerum quorumcumque solutione, vel exactione, ad quæcumque loca tam per sinum maris Adriatici, quàm quæcumque alia maria, & aquas etiam dulces, nauigare possint: quinimmo promiserunt, quòd eos, vt præfertur, libere nauigare permittent, nec nauigia, homines, mercantias, & bona prædicta quocumque modo, & quouis colore, & causa impedient, retinebunt, aut retardabunt, etiam prætextu

textu

textu vel colore alicuius prætensæ custodiæ maris, cui quo ad præmissa specialiter & expresse renuntiauerunt, siue etiam prætextu visionis dictorum bonorum seu mercantiarum, aut librorum mercantilium in dictis nauigijs, aut penes ipsos nauigantes quomodolibet existentium, etiam sub eo prætextu quòd mercantia, & bona, & alia prædicta ad quascumque alias personas etiam non subditas, in parte vel in totum pertinere dicerentur.

Item nominibus & modo quibus supra, promiserunt & conuenerunt perpetuis futuris temporibus parere mandatis sanctæ Romanæ Ecclesiæ; quinimmo tamquam ipsius deuoti filij numquam erunt in facto, opere, consilio, aut auxilio contra Sedem Apostolicam, & Romanum Pontificem pro tempore, publice vel occulte, & hoc sub pœnis & censuris in dictis literis monitorialibus, & alijs infra contentis.

Item nominibus & modo quibus supra, promiserunt & conuenerunt cassare, & cũ effectu irritare, prout ex nunc pro cassis & irritis habent omnes & singulos contractus, capitula & conuentiones hactenus cum quibusuis Ciuitatibus, Communitatibus, Terris, seu locis eidem sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subiectis, in præiudicium ipsius Romanæ Ecclesiæ & Sedis Apostolicæ, & contra eius libertatem quomodolibet respectiue initos & facta.

Item nominibus & modo quibus supra, promiserunt & conuenerunt perpetuis futuris temporibus aliquos rebelles, seu inimicos, vel exititios eiusdem Sedis Apostolicæ in terris eorum, & dicti eorum Dominij vbicumque existant non recipere, vel admittere, aut illos seu aliquem illorum quomodolibet protegere, & si qui in præsentiarum in locis prædictis reperiuntur, illos infra mensem proxime futurum licentiare, & cum effectu expellere: Ac etiam quòd quoscumque Vicarios, Feudatarios, aut Domicellos, seu Barones Terrarum & locorum quorumcumque eidem Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subditorum, etiam Duces, aut quocumque præeminentiæ titulo insignitos, siue eorum Terras, Ciuitates, status & bona, in eorum seu dicti Dominij protectione non recipient, nec recipi permittent publice vel occulte sine expressa licentia Romani Pontificis pro tempore existentis.

Item nominibus & modo quibus supra, promiserunt & conuenerunt deinceps perpetuis futuris temporibus de ciuitate Ferrariensi, illiusq. Comitatu, Territorio & districtu, illorumq. gubernio & regimine ad Romanam Ecclesiam & ad Sedem Apostolicam pleno iure legitime spectantibus & pertinentibus, quouis modo seu causa, aut quouis quæsito colore, directe vel indirecte, etiam ratione prætensi Vicedominatus, cui & prætensis iuribus in petitorio & possessorio in eo quomodolibet competentibus specialiter & expresse renuntiauerunt, se nullatenus intromittere.

Item nominibus & modo quibus supra, promiserunt & conuenerunt reficere & restituere cum effectu omnia & singula damna illata & facta, ac etiam pecunias, & quæcumque bona quibusuis Monasterijs, Ecclesijs,

Congregationibus, & alijs locis & personis Ecclesiasticis cuiuscumque qualitatis existant, hactenus per ipsos, eorumq. Officiales prætextu vel occasione paritionis & obseruationis literarum monitorialium prędictarum, & Interdicti & censurarum in eis contentarum, eis & ab eis respectiue illatis & ablatis, si qua illata & ablata respectiue reperiantur, dictasq. personas & loca à damnis & bonorum ablationibus prædictis releuare, & indemnes conseruare.

Pro quibus omnibus & singulis præmissis & præinsertis Capitulis contentis sic, vt præmittitur, tenendis, attendendis, complendis, & inuiolabiliter obseruandis, dicti Oratores, sindici & procuratores nominibus quibus supra, prædictos dominos Leonardum Lauredanum, & pro tempore existentem Ducem, Rogatos, & totum Dominium Venetorum cum omnibus & singulis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, rebus & bonis mobilibus & immobilibus, iuribus & actionibus quibuscumque ad dictum Dominium quauis occasione vel causa spectantibus & pertinentibus, & vbicumque existentibus, prædicto S. D. N. Papæ, & pro tempore existenti summo Pontifici, & sacro Collegio Reuerendissimorum S.R.E. Cardinaliū, necnon Cameræ Apostolicæ, sub pœnis, & in amphori & strictiore forma Cameræ prædictæ obligarunt & hypothecarunt, dictosq. D. Leonardū, & pro tempore existentem Ducem, Rogatos, & Dominium, ac Ciuitates, Terras & alia bona, iura & actiones superius expressa, iurisdictioni, coercitioni, compulsioni, iuribus, & mero examini Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ prædicti D.N. Papæ, ac Dominorū Camerarij, Vicecamerarij, eiusq Auditoris, Viceauditoris, Regentis, Locumtenentis, & Commissarij eiusdem, etiam per pactum expressum solemni stipulatione vallatum, omniumq. aliarum Curiarum Ecclesiasticarum & sæcularium in quibuscumque mundi partibus existentiū, seu constitutarū, in qua seu quibus hoc præsens publicum Instrumentum exhiberi contigerit, seu etiam produci, totaliter supposuerunt & submiserunt: per quas quidem Curias, & earū quamlibet, ac ipsarum, & cuiuslibet earum Auditores, Iudices, & Officiales, prædicti Domini Dux, Rogati, Consiliarij & Dominium totiens quotiens contrauentum fuerit in toto vel in parte contentis in dictis Capitulis, voluerunt ad instantiam tam moderni, quàm pro tempore existentis summi Pontificis, seu dicti sacri Collegij, vel Cameræ Apostolicæ posse cogi, compelli, constringi, excommunicari, aggrauari, & reaggrauari, etiā cum inuocatione auxilij brachij sæcularis, ac realiter & personaliter conueniri vsque ad integram obseruationem omnium & singulorum in dictis Capitulis præinsertis, & in præsenti publico instrumento contentorū; ita tamen quòd vna dictarum Curiarum electa per prædictum modernum, & pro tempore existentem summum Pontificem, aut dictum sacrum Collegium, seu Cameram Apostolicam, & iudicio incœpto in ea, nihilominus ipsa dimissa ad aliam seu alias Curiam, seu Curias ire & redire possit, & habere recursum, nullum sibi neque suis propter electionem huiusmodi præiudiciū generando: Renuntiaruntq. dicti Oratores, nominibus quibus

supra

supra, exceptioni dictorum Capitulorum, non sic, vt præmittitur, per eos celebratorum, & aliter fuisse dictum & recitatum quàm scriptum, & è conuerso, ac exceptioni doli mali, vis, metus, fraudis, in factum actioni, condictioni indebitum ob causam & sine causa, & ob iniustam, seu turpem causam restitutioni in integrum, & cuilibet protestationi publice vel occulte quomodolibet factæ vel fiendæ, necnon omni iuris Canonici & Ciuilis auxilio, omni appellationis remedio, dationiq. & oblationi libelli, litis contestationi, ad arbitrium boni viri reductioni, & reclamationi copiæ præsentis publici instrumenti, seu eius notæ & Capitulorum prædictorum, ac à quibuscumque alijs priuilegijs, beneficijs, ferijs, inducijs, immunitatibus factis & fiendis, ac omnibus alijs & singulis exceptionibus, iuribus & defensionibus impetratis & impetrandis quibuscumque, & sub quocumque tenore verborum, quibus mediantibus, contra præmissa vel aliquod præmissorum in præsenti publico instrumento, & Capitulis prædictis, ac eorum quolibet contentorum facere, dicere vel venire possent, aut se in aliquo defendere, iuuare vel tueri, & specialiter iurisdicenti generalem renuntiationem non valere nisi præcesserit specialis & expressa. Et ibidem incontinenti prædicti Oratores, sindici & procuratores nominibus quibus supra, ad maiorem firmitatem & cautelam omnium & singulorum præmissorum, ac aliorum in præsenti publico instrumento & Capitulis prædictis contentorum, omnibus melioribus modo, via, iure, causa & forma, quibus melius & efficacius potuerunt & debuerunt, fecerunt, constituerunt, creauerunt, & solemniter ordinauerunt suos, veros, certos, legitimos & indubitatos procuratores, actores, factores, negotiorumq. suorum infrascriptorum gestores, ac nuntios speciales & generales, ita tamen quòd specialitas generalitati non deroget, nec è contra, videlicet, Prouidos & discretos viros magistrum Marianum de Cuccinis, Nicolaum de Parma, Petrum de Aretio, necnon Ioannem Baptistam de Ecclesia, Andream de Portijs, & Tranquillum de Romaulis, dictæ Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Notarios, & alios quoscumque procuratores & Notarios, qui nunc sunt, & pro tempore erunt, quorum nomina & cognomina hic haberi voluerunt pro sufficienter expressis, licet absentes tamquā præsentes, ac eorum quemlibet in solidum, ita tamen quòd non sit melior conditio primitus occupantis, nec deterior subsequentis, sed quod vnus eorum inceperit, alter eorum id prosequi, mediare & terminare valeat & finire, ad comparendum pro ipsis D. Duce, Rogatis, Consiliarijs, & Dominio prædictis omni tempore, die & hora feriatis, & non feriatis, ac totiens quotiens prædicto summo Pontifici nunc & pro tempore existenti, & sacro Collegio videbitur & placuerit, coram dictis dominis Camerario, Vicecamerario, Auditore, Viceauditore, Regente, Locumtenente, & Commissario eiusdem, ac aliarum Curiarum Officialibus & iudicibus, seu eorum locatenentibus, & omnia & singula in præinsertis Capitulis contenta & expressa, eorumque, & cuiuslibet eorum contrauentionem, seu inobseruantiam semel & pluries, & quoties opus fuerit confitendum, re-

cognoscendum, & ad petendum, audiendum, & recipiendum ipsorum Ducis, Rogatorum, & Dominij nominibus, & pro ipsis omne præceptum, omnemq. monitionem, condemnationem, sententiam atque mandatū, quæ, quod & quam prædicti domini Camerarius, Vicecamerarius, Auditor, Viceauditor, Regens, Locumtenens, & Commissarius, & alij Iudices & Officiales, seu ipsorum Locumtenentes, & eorū quilibet contra prædictos dominos Ducem, Rogatos & Dominium, Terras, loca & bona prædicta facere & ferre voluerint, & eis sponte acquiescendum, & ad submittendum, & resubmittendum propterea prædictos D. Ducem, Rogatos, Consiliarios & Dominium pro premissis firmiter obseruandis, iurisdictioni Curiarum supradictarum, & cuiuslibet ipsarum, & ad volendum & consentiendum expresse quod ipsi domini Camerarius, Vicecamerarius, Auditor, Viceauditor, Regens, & Locumtenens, & Commissarius, & alij Iudices & Officiales contra prædictos D. Ducem, Rogatos, Consiliarios & Dominium, eiusq. singulares personas excommunicationis sententiam, & per Sanctissimum Dominum nostrum seu Romanum Pontificem pro tempore Interdicta quæcumque ferant, promulgent, & decernant, aliosq. processus reales & personales gerant & faciant, quos voluerint, & dicto summo Pontifici nunc & pro tempore existenti, & sacro Collegio visum fuerit expedire: Et generaliter omnia alia & singula faciendum, dicendum, gerendum & procurandum, quæ in præmissis & circa ea necessaria fuerint, seu opportuna, etiam si talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quàm præsentibus est expressum. Promittentes insuper dicti domini Oratores, sindici & procuratores nominibus quibus supra eidem S.D.N. ibidē præsenti & acceptanti, sacro Collegio, & Cameræ Apostolicæ, & mihi Notario publico infrascripto tamquam publicæ & authenticæ personæ pro eis & quolibet eorum solemniter stipulanti & recipienti, ac vice & nomine omnium & singulorum, quorū interest, intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum, se ratum, gratum atque firmum perpetuo habituros totum id & quidquid per dictos procuratores constitutos actum, dictum, gestum, factum, procuratumve fuerit in præmissis, seu quolibet præmissorum: Releuantes nihilominus ex nunc, & releuare volentes eosdem suos procuratores ab omni onere satisdandi, ac iudicio sisti, & iudicatum soluendi, cum omnibus & singulis clausulis necessarijs & opportunis, sub hypotheca & obligatione dicti domini Ducis, Rogatorum, Consiliariorum, ac Dominij, bonorum, terrarum & locorum prædictorum, mobilium & immobilium, iurium & actionum præsentium & futurarum, & qualibet alia iuris & facti renuntiatione ad hęc necessaria pariter & cautela. Et insuper prædicti domini Oratores, sindici & procuratores in manibus eiusdē S.D.N. Papæ, & in præsentia mei Notarij publici infrascripti, vt supra recipientis & stipulantis, sponte & libere ad sancta Dei Euangelia, tactis per eos ad hoc corporaliter scripturis sacrosanctis, solemniter iurauerunt & promiserunt supradictos suos procuratores, vt supra constitutos, aut eorum aliquem non reuocare, neque reuocari facere, nec contra

tra

tra præmissa, aut quodlibet præmissorũ facere, dicere, vel venire, nec vllo vmquam tempore consentire in iudicio & extra, publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis quæsito colore, sed ea attendere & obseruare, & rata & grata habere, donec & quousque omnia & singula in præsenti instrumento & Capitulis prædictis, ac quolibet eorum realiter & cum effectu contenta, fuerint totaliter adimpleta. De & super quibus omnibus & singulis præmissis dicti domini Oratores, sindici & procuratores nominibus quibus supra, eisdem Sanctissimo Domino Nostro Papæ, & sacro Collegio, & Cameræ Apostolicæ, per me Notarium publicum infrascriptum vnum vel plura publicum vel publica fieri atque confici petierunt instrumentum & instrumenta.

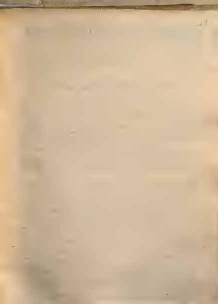
Actũ in ciuitate Venetiarum in palatio Illustrissimi Principis antedicti, præsentibus ad omnia & singula sic vt præmittitur gesta, spectabilibus viris dominis Nicolao Stella, Ioanne Soro, & Vincentio Sabadino Ducalibus secretarijs, testibus ad præmissa vocatis, notis, & specialiter rogatis.

Ego Ioannes Baptista de Andrianis q. Aloysij, supradicto sindicatui cum omnibus & singulis capitulis, obligationibus, & conditionibus interfui, & rogatus scripsi, & stipulaui die & millesimo suprascriptis, hora vigesimaquarta. Verum alijs occupatus negotijs, aliena manu scribi feci, & in omnibus præcise concordare inueni. Ideo in præmissorum omnium fidem me subscripsi, signumq. meum apposui consuetum, & ad maius robur prædictus Illustriss. Dominus solito suo plumbeo sigillo muniri mandauit.

Die xxiiij. Februarij M. D. X. constituti personaliter coram S. D. N. D. Iulio diuina prouidentia Papa Secundo, & sacro Reuerendissimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium Collegio, adstante etiam ibidem Reuerendissimo D. Raphaele Episcopo Portuensi, Camerario D. N. Papæ, ac Reuerendis Patribus dominis Vicecamerario, Clericis & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, necnon dominis Iustino de Carosijs Aduocato, & Mariano de Cucinis Procuratore fiscalibus, ac magna parte Prælatorum, aliorumq. Romanæ Curiæ Officialium, supradicti domini Oratores, sindici & procuratores requisiti & interpellati per dictum dominum Marianũ de Cucinis fisci procuratorem super obseruatione suprascriptorum mandatorum, & Capitulorum in illis contentorum, promiserunt omnia & singula suprascripta se, Ducem, Rogatos, Consiliarios, ciues & Dominium ciuitatis Venetiarum inuiolabiliter obseruaturos, ac paratos esse obtemperare mandatis eiusdem S. D. N. & Sedis Apostolicæ, subijciendo se ac Ducem, Rogatos, Consiliarios ac ciues & Dominium præfatos iurisdictioni S. D. N. Papæ, & dicti Camerarij, Vicecamerarij, Auditoris, & aliarum eius Curiarum iuxta formam & tenorem dictorum mandatorum: & ita ad sancta Dei Euangelia, sacrosanctis scripturis corporaliter manu tactis, ante pedes S. D. N. Papæ antedicti iurauerunt, & renuntiauerunt, & alia fecerunt, & se facturos dixerunt iuxta dictorum mandatorum formam & teno-

tenorem, præsente eodem domino Mariano Procuratore, & prædicta omnia & singula stipulante & acceptante nomine prædicti S. D. N. & sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac Cameræ Apostolicæ, & petente super prædictis vnū vel plura fieri instrumentum vel instrumenta per me Laurelium Amerinū, & omnes alios eiusdem Cameræ Apostolicæ Notarios, ad perpetuam rei memoritm, ac prædicta omnia registrari in libris in Archiuio dictæ Cameræ.

Et ego Laurelius Amerinus Cameræ antedictæ Notarius de mandato subscripsi.

ABSOLVTIO VENETORVM ab excommunicatione & anathemate per Iulum II. Pontificem Maximum, cum omni solemnitate & Missa in secunda Dominica Quadragesimæ. Anno Domini M. D X.

Extracta ex tertio Tomo Diariorum Paridis Crassi eo tempore Cæremoniarum Magistri.

DIE Dominica secunda Quadragesimæ, quæ fuit xxiiij. mensis Februarij, S. D. N. absoluit Oratores Venetos vice & nomine Ducis ac Dominij Venetiarum ab excommunicatione & anathemate, his cæremonijs, & hoc modo, videlicet.

Mensibus præteritis Papa mihi imposuit, vt inquirerem à sæculo circa, quot absolutiones fuerint solemnissime per Pontifices factæ, quia volebat intelligere modum, quem quisque seruauerat. Et retuli quod à Sixto IIII. auunculo suo, vsque in hoc ipso, quatuor Absolutiones habitæ fuerunt, videlicet.

Primo idem Pontifex Sixtus anno octauo sui Apostolatus absoluit tres nobiles Barones Hispanos de ciuitate Legionensi, qui ante aliquo tempore Episcopum Legionensem interfecerant, & ob hoc Pontifex eos nudos sub Porticu basilicæ sancti Petri cum virgis verberauit, assistentibus duodecim Presbyteris, similiter cum virgis verberantibus.

Deinde idem Sixtus anno nono sui Apostolatus absoluit Oratores Florentinos nomine Vexilliferi & Dominij Florentini eo quòd Archiepiscopum Pisanum suspenderant laqueo in platea, & quia etiam Cardinalem sancti Georgij captiuauerant: Ideo Papa eosdem Oratores ante Basilicam prædictam, non nudos, sed vestitos cum virgis verberauit, assistentibus similiter duodecim Cardinalibus Presbyteris cum virgis verberantibus, & alijs omnibus Cardinalibus in circulo stantibus.

Deinde Innocentius Sixti successor absoluit Vexilliferum Iustitiæ & vnum de Antianis populi ciuitatis Bononiensis eo quòd vnum Presbyterum, & vnum Fratrem S. Francisci in platea de facto suspenderant, & hos non ipse Pontifex percussit per seipsum, ne illos tantum honoraret vt subditos, sed circumstantibus omnibus Cardinalibus in die Pascha Resurrectionis fecit per Pœnitentiarios omnes cum virgis acriter percuti, & quidem totaliter nudos etiam sine caligis, sed solis campestribus sine brachis pudebunda tegentibus, & diu quidem percuti fecit, donec tres ex septem Psalmi Pœnitentialibus dicerentur.

Nouissime vero Alexander nonnullos ciues Asculanos absoluit, ex eo quòd rebellos fuerant contra Sedem Apostolicam, & quia etiam vi & proditione occupauerant Arcem Eufidæ, & hos nudos non ante ianuam Basilicæ, sed ante ianuam & in Aula ante Cappellam maiorem Palatij fecit à Pœnitentiarijs omnibus cum virgis percuti.

Itaque his intellectis, & visa veritate huiusmodi, ac etiam intellecto à me, quòd

non de necessitate Absolutionis huiusmodi verberatio, sed de solemnitate fieri solet, mandauit mihi, vt formam & modum Cæremonialem, quo vti in Venetorum Absolutione posset componerem & scriberem, & sic in scriptis ei ostenderem, quia ibidem sua Sanctitas aut addi, aut minui, pro voluntate sua iuberet: Ac etiā intellecto quod sub Porticu, & in secunda Dominica Quadragesimæ, quæ est vigesimaquarta Februarij, vt supra scripsi, in hunc modum videlicet.

Præparetur ante valuas, & in claustro siue sub Porticu basilicæ Principis Apostolorum pro actu ipso Absolutionis agendo, ac habeatur suggestus trium graduum solitus Papalis, & inter duas portas Basilicæ, idest, apud æneam quæ media est, ponatur, & tapetibus orneiur tam suggestus, quàm paries pannis sericeis magnis. Fores omnes Basilicæ sint clausæ, donec erant ipsæ aperiendæ. Informetur Procurator Fiscalis, qualiter ipse debet petere ab Oratoribus an habeant mandatum, & illud præsentent: An velint iurare de parendis mandatis Papæ, & Ecclesiæ ac Sedis Apostolicæ: Et quod ipse debet requirere omnes Notarios, vt Instrumentum, & Instrumenta conficiant. Informetur Notarius tamen vnus, vel duo, aut omnes, vt stipulentur, & testes rogent. Informetur Cardinalis Pœnitentiarius, vt simul cum Pœnitentiarijs adsit in tempore cum virgis, si opus erit, & quod introducat Oratores in gremium Ecclesiæ. Habeatur liber Pontificalis, vt Papa possit ex eo legere Psal Miserere mei Deus. *Habeantur omnia Capitula scripta in bona forma, quæ legi debebant. Informetur Papa de pœnitentia, vt cogitet & deliberet, quæ ei videtur imponenda. Et an placeat Sanctitati suæ, quòd finito officio, omnis eius Palatina familia, simul cum Prælatis suis Palatij associent Oratores ipsos vsque ad habitationem eorum. Habeatur alius liber Missalis cum imagine Crucifixi pro iuramento Oratorum. Habeatur in quinterno forma Absolutionis in bona littera, quam Papa leget. Habeantur virgæ in totum tredecim, ex quibus vna pulchrior pro Papa cum manutergio in extremitate. Nulla sint pro Cardinalibus sedilia, sed omnes circumstent. Omnes Officiales Cameræ adsint, & omnes Pœnitentiarij. Cardinales sint cum cappis violaceis, & similiter omnes Prælati solito more. Et hi omnes Officiales sint ad sinistram Papæ, sed Prælati alij ad dexteram: Et ante Papam prouisionati & custodes Palatij patefaciant locum, vt Papa commode, & Cardinales ibi esse possint. Oratores proueniant ad Palatium, & in aliqua Camera expectent descensum Papæ ad Porticum. Pro Missa cantanda præparetur in ipsa Basilica Capella Sixtina tam pro Papa, quàm pro omnibus solitis, & R. P. D. Franciscus Argentinus Venetus Episcopus Concordiensis Dotarius Missam cantet de Dominica more solito.*

Omnibus paratis & ordinatis Papa exit, & paratus vt in Dominica Quadragesima conuenit, defertur in sede sua gestatoria vsque ad Porticum, quem Oratores præueniunt ad suggestum locum. Papa in eadem sede gestatoria posita super suggesto sedet, Cardinales circumstant. Super solio sint soli hi, videlicet, Magister Cæremoniarum, & Secretarius, ad sinistram in angulo suggesti Procurator Fiscalis, & Aduocatus, & Notarius Cameræ. Stantibus omnibus indicatur silentium. Oratores ex gratia petunt osculum pedum, & Papa ex gratia concedit, & redeunt ad locum suum, idest, in supremo gradu suggesti omnes genuflexi: ex quibus primus, aut quiuis ex eis vnus dicit alte quidquid placet, veniam petendo, ac misericordiam & absolutionem, attento quòd parati sunt satisfacere & iurare. Procurator Fisca-

lis

lis petit an habeant mandatum sufficiens, quod ostendant. Oratores ipsum mandatum exhibeant iam prouisum, & sufficiens. Papa mandat legi per suum Secretariū capitula ac pacta inita. Quibus lectis Procurator iterum petit, an velint illa iurare, & etiam iurare de parendo mandatis Papæ & Ecclesiæ. Et Oratores offerunt se paratos. Interim liber Missalis per Magistrum Cæremoniarum aperitur, & in genua Papæ ponitur, quem Diaconi Cardinales assistentes hinc inde sustinent, Pontifice manum apponente: Et Oratores ascendunt, & singuli ambabus manibus tactis scripturis & imagine iurant, promittunt, & obligant: De quibus Procurator Fiscalis requirit Notarium, vt stipuletur, & Instrumentum agat. His factis Pontifex loquitur aduersus Oratores quidquid placet, & sic concludit quòd paratus est illos absoluere. Et sic datis virgis tam Papæ, quàm Cardinalibus duodecim vt supra, Pontifex incipit Psal. Miserere mei Deus. *quem cum Cardinalibus alternatim respondentibus, vsque ad finem prosequitur, & pro vnoquoque versu semel Oratores leuiter super spatulis percutiuntur. Dicto Psalmo Papa deposita mitra, surgit, & legit Versiculos & Orationes, vt in forma Absolutionis, quæ infra ponetur. Finitis Orationibus Papa sedet cum mitra, & extendens manum super Oratores legit ex libro.* Misereatur vestri, & Indulgentiam, absolutionem *&c. Deinde,* Auctoritate Dei omnipotentis *&c. Postea imponit pœnitentiam salutarem quæ ei placet, deinde mandat Pœnitentiario Cardinali, vt simul cum alijs Cardinalibus, vel Pœnitentiarijs introducant Oratores omnes ad osculum pedis, manus & oris, sicut in Consistorio publico venientes ad præstandam obedientiam, & ei Oratores gratias agunt.*

Et ista est forma, quam ego dedi scriptam Pontifici, qui ex illa nihil cassari iussit, nisi quòd non voluit cum virgis percutere: & omnes Prælatos, & familiam suam Palatinam associare Oratores ad ædes eorum voluit.

Forma Absolutionis Venetorum.

O*Fficium autem Absolutionis factum & lectum est hoc modo, videlicet. Pontifex sedens cum mitra legit Psalmum* Miserere mei Deus, *cum Cardinalibus, & non verberauit. deinde deposita mitra stans legit,* Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos inducas. Sed libera. ℣. Saluos fac seruos tuos, & ancillas tuas ℟. Domine Deus sperantes in te ℣. Nihil proficiat inimicus in eis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere eis. ℣. Esto eis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

DEus, cui proprium est misereri semper, & parcere: supplicationes nostras suscipe, & hos famulos tuos vice & nomine Ducis, Rogatorum, & Consiliariorum, Senatusq. & Populi, ac omnium aliorum vtriusque sexus de Ciuitate & Dominio Venetiarum, eorumq. locorum interdicto subiectorum, quos, & quæ excommunicationis & anathematis, ac interdicti catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Oremus.

PRæsta quæsumus Domine eisdem famulis tuis, vice & nomine Ducis, Rogatorum, & Consiliariorum, Senatusq. & Populi ac aliorum omniū

vtriusque sexus de Ciuitate & Dominio Venetiarum, dignum pœnitentiæ fructum; Ecclesiæ tuæ sanctæ, à cuius integritate deuiauerant peccando; peccatorum veniam consequendo, reddantur innoxij. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

His lectis Papa sedit, & accepta mitra legit extendens manum apertam super Oratores, dicens:

Misereatur vestri & illorum omnipotens Deus, & dimissis omnibus peccatis vestris & illorum, perducat vos & illos ad vitam æternam. Amen.

Indulgentiam, Absolutionem, & remissionem omnium peccatorum vestrorum & illorum tribuat vobis & illis omnipotens & misericors Dominus. Amen.

Auctoritate Dei omnipotentis, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli, & Ecclesiæ suæ sanctæ, & nostra, absoluimus vos vice ac nomine Ducis, ac Rogatorum, & Consiliariorum, Senatusq. & Populi, & aliorum omniũ vtriusque sexus de Ciuitate & Dominio Venetiarum, à vinculo excommunicationis & anathematis, & omnium censurarum in vos & illos quomodocumque & qualitercumque & quibuscumque de causis illatarum, & Interdictum relaxamus, & restituimus vos & illos omnes eadem auctoritate sanctis Sacramentis Ecclesiæ. In nomine ✠ Patris, & ✠ Filij, & Spiritus ✠ sancti. Amen.

Deinde Papa imposuit pœnitentiam, vt ipsi Oratores irent ad septem Ecclesias, vbi orationes & eleemosynas facerent nominibus quibus supra, ad arbitrium eorum: super qua re grauabat eorum conscientias. Et sic omnia vt supra facta fuerunt.

Missa eiusdem Diei.

In Cappella Sixti intra Basilicam R. P. D. Episcopus Concordiensis Datarius cantauit Missam, ad quam Papa fessus venire non voluit: & quia etiam erat hora tarda, propterea non voluit quòd haberetur sermo in illa die intra Missam. Sed voluit quòd finita Missa omnes familiares eius associarent, prout associarunt cum magno honore Oratores, quorum nomina hæc sunt, videlicet.

D. Dominicus Triuisanus Eques, Procurator sancti Marci.
D. Leonardus Mocenigo.
D. Aloysius Maripetro.
D. Paulus Cappellus Eques.
D. Hieronymus Donatus Doctor.

Et illi vestiti fuerunt omnes vno modo, videlicet, de scarlatto rubeo cum cornetto, siue stola ex velluto cremesino ad collum, quem habitum dixerunt esse eorum ferialem.

